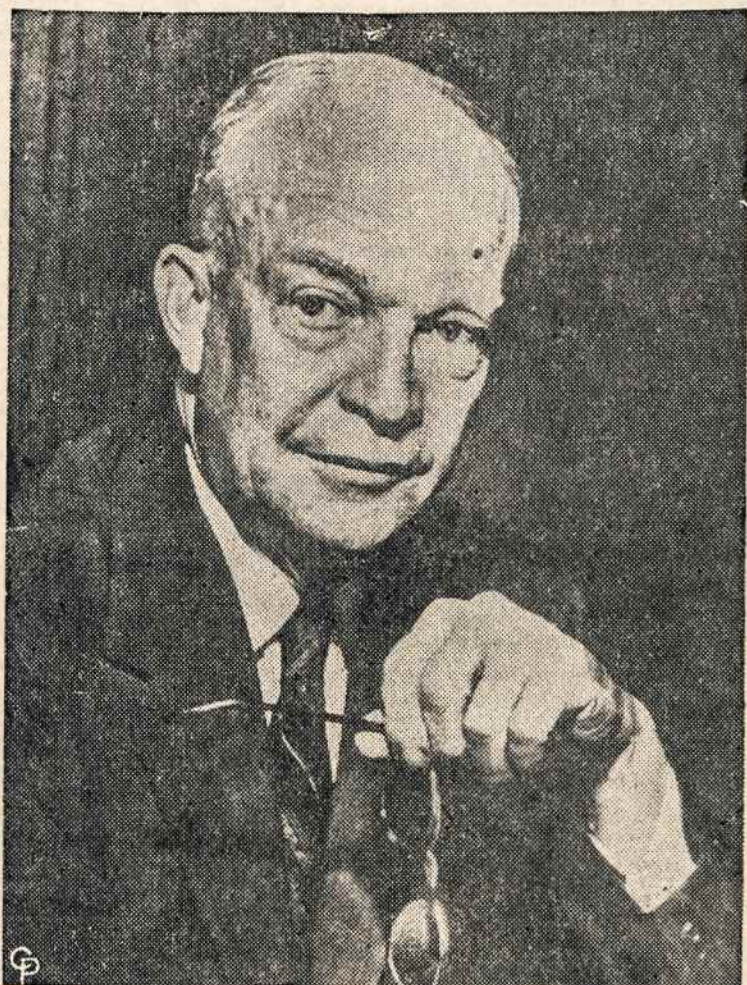

Prezidentą ištiko širdies smūgis

Šeštadienio rytą radijas paskelbė apie prezidento Eisenhowerio susirgimą. Iš pradžių skelbė, kad tai lengva širdies ataka. Vėliau keturių gydytojų konsiliumas paskelbė: "Prezidentas turėjo coronary trombozės nesunkią ataką, be kombinacijų, ir jo dabartinė padėtis yra patenkinama".

Prezidentas tebėra Denverio karo ligoninėje. Jį lanko tuo tarpu jo žmona ir atskridęs sūnus majoras Eisenhoweris.

Iš viso pasaulio tebeina prezidentui užuojautos telegramos, o sekmadienį daugely bažnyčių buvo už jį meldžiamasi.

Prezidentas yra 65 metų. Valstybės darbe prezidentą dabar pavaduosias specialiai su darytas kolektyvas.

Sveikatos sunegalavimas kelia rimtus abejojimus, ar Eisenhoweris toliau galės kandiduoti rinkimuose 1956 į naujus prezidentus. Tuo atveju rimtas pavojus grėstų respublikonų partijai.

Jau šiandien pat svarstoma, ar prezidentui susirgus išliks jo vedama užsienių politika. Tai jo "garbingo susitarimo su komunistais" politikai pritaria demokratams, bet ji susilaukia aštrios kritikos tarp pačių respublikonų.

NYT nurodo, kad per 18 mėnesių prezidentas kelis kartus pasipriešino griežtesnės politikos norui. Pasipriešino kariuomenės jungtinio štabo nusistatymui eiti su pagalba kovojant dėl Dienbienphu. Pasipriešino valst. sekr. Dulles ir jungtinio štabo viršininko Radfordo nusistatymui bombarduoti kom. Kiniją, jeigu ji mėgintų užimti Quemoy ir kitas pakraščio salas. Pasipriešino ir respublikonų lyderiui senate Knowlandui, kuris ragino prezidentą suvaržyti prekybą su kom. Kinija, pasitraukti iš Jungt. Tautų, jeigu ten būtų priimta kom. Kinija.

Tik prezidento populiarumas sulaukė nuo šios opozicijos stipresnio pasireiškimo. Bet dabar, sako laikraštis, "prezidento užsienio politikos opontai jaučia, kad optimizmas po keturių didžiųjų konferencijų Ženevoje liepos mėn. dabar ima slūgti". Prezidento liga gali duoti daugiau progų reikalavimui keisti politiką.

● **Cambodia, Indokinijos karalystė**, pasiskelbė nepriklausoma ir nutraukė ryšius su Prancūzija, kurie truko apie šimtą metų.

● **Persijos komunistų partijos** steigėjas Morteza Yazdi, 59 metų, nuteistas mirti už išdavimą.

Vėl prašneko Vakarų ir Rytų reikalavimai

JT ėjo diskusijos dėl pasaulio politinės padėties. Pirmiausia pasisakė svarbiausieji — valst. sekr. Dulles ir Sovietų Molotovas. Dulles rugs. 22 kalbėjo santūriai, bet aiškiai, kad dabartinės padėties negalima paversti nuolatine, nes joje yra daug neatitaisytų neteisybių. Molotovo kalboje nebuvo ankstesnio koliojimosi, bet jis lygiai kietai tęsė savo ankstesnius reikalavimus.

DULLES SVARBIOS MINTYS:

1. Tikisi, kad šios sesijos metu bus išspręstas J. T. papildymo naujais nariais klausimas. Kuriam valstybėm — neminėjo.

2. Reikia JT chartoje panaikinti veto naujiems nariams priimti. Dabartinė charta tai tik priešatominio amžiaus charta. JT turėtų šiuo kartu tik pritariti pačiam keitimui principui.

3. Po apžvalgos apie pereinamųjų metų politinius laimėjimus Dulles suminėjo, kad pagrindinis

artimiausios užsienių reikalų ministerių konferencijos uždavinys turi būti Vokietijos sujungimas.

Tai yra būtina sąlyga Europos saugumui. O kad būtų pašalinta baimė, jog Vokietija nebus pavojinga Sovietų Sąjungai, Vakarai turi duoti Sovietams tam tikras garantijas.

NORS ŠVELNIAI PASAKYTA, BET DULLES IR MOLOTOVO POLITINIAI SIEKIMAI NĖRA SUARTĖJĘ.

4. Priminė, kad dvi prez. Eisenhowerio iškeltos problemos Ženevos konferencijoje ir Bulganino atmetos, tebelieka ir dabar aktualios. Tada prezidentas kalbėjo apie

"respektavimą tautų teisės pasirinkti valdymo formą, kurioje jos pačios nori gyventi".

Prezidentas, tokiais žodžiais buvo kalbėjęs: "Amerikiečių tauta aiškiai jaučia, kad kai kurios rytų Europos tautos — kitos su ilga tautinio egzistavimo patirtimi — dar nėra gavusios naudotis JT karo metu paskelbtos deklaracijos teisėmis..." Kita problema, kurią prezidentas buvo iškėlęs, tai tarptautinis komunizmas, kuris per 38 metus drumsčia santykius tarp Sovietų Sąjungos ir kitų tautų. Nors Sovietų Sąjungos vyriausybės galva pasisakė prieš šių klausimų svarstymą Ženevos konferencijoje, tačiau daugelio akys tebelieka nukreiptos į šias problemas.

"Kaip Sovietų Sąjunga nusistatys dėl jų, daugeliui tai bus barometras, kuris parodys Sovietų Sąjungos realias intencijas."

5. Išsiaiščiavęs kom. Kinijos nusikaltimus, dėl kurių ji buvo JT paskelbta agresorium ir baigęs dabartinę derybą tarp Amerikos ir kom. Kinijos Dulles pareiškė viltį, kad kom. Kinija savo siekimam nevarstos jėgos.

6. Pasisakė Dulles už nusiginklavimą ir jo kontrolę tokiu būdu, kaip buvo siūlęs prez. Eisenhoweris — iš lėktuvų.

Baigdamas pareiškė tikėjimą nauju taikos dešimtmečiu.

MOLOTOVO KALBOJE SENI REIKALAVIMAI:

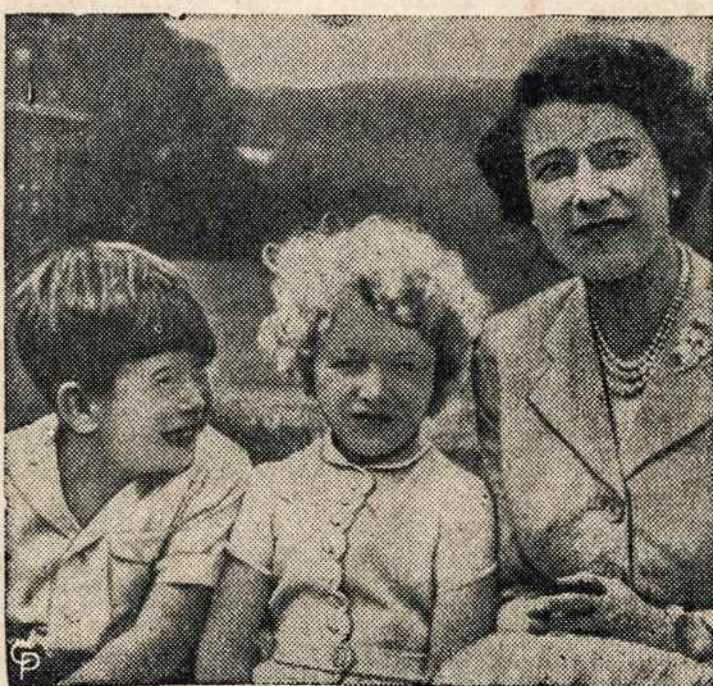
Sovietų atstovas Molotovas kalbėjo rugsėjo 23. Jis labai ilgai išskaitinėjo, kas laimėta per metus, o dėl ateities siūlė:

1. Nusiginklavimo reikalui —

PERONĄ IŠLEIDO, IR NAUJĄ VALDŽIĄ PRIPAŽINO

Naujas Argentinos laikinosios vyriausybės galva gen. Leonardi pažadėjo išleisti Paragvajaus laivą su Peronu. Pažadėjo taip pat tuojau sudaryti koncordatą su Vatikanu.

Amerika rugsėjo 25 pripažino Argentinos naują vyriausybę. Britanija taip pat nutarė pripažinti.

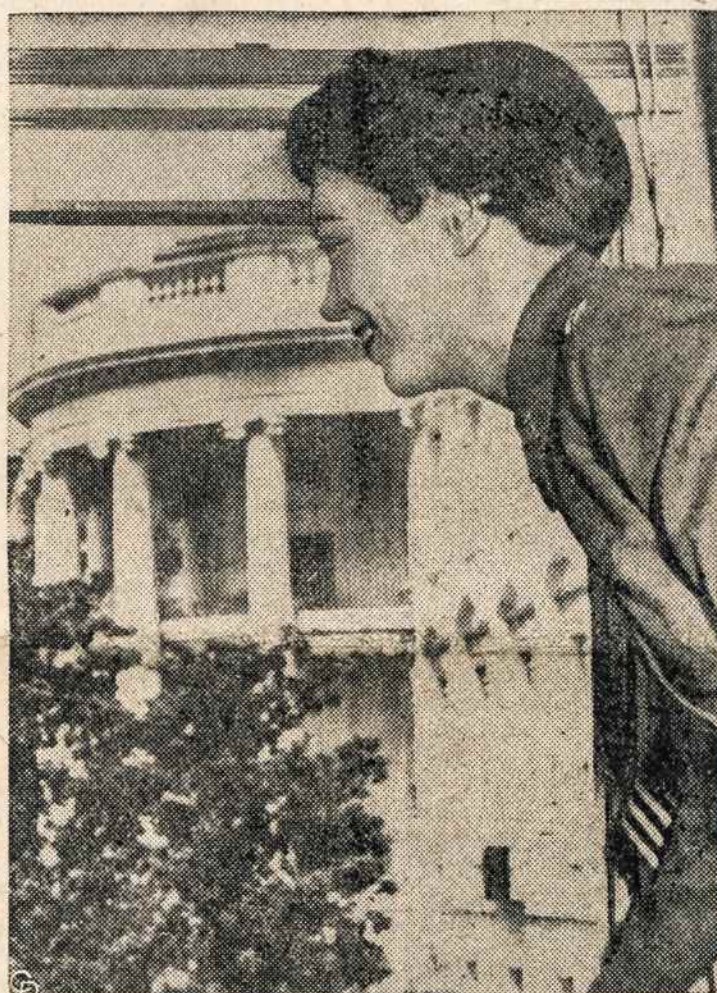

BAIGIA ATOSTOGAS karalienė Elzbieta ir jos principai Charles ir Anne Skotijoje.

jungtų siūlė sudaryti bendrą saugumo sistemą tiek Europai, tiek ir Azijai.

3. Taikos Azijoje reikalui siūlė atiduoti kom. Kinijai Formozą ir kitas salas ir įvesti kom. Kiniją į JT. O dėl Korėjos skundėsi, kad šiaurinė komunistinė Korėja norinti bendradarbiauti su pietine, tik pastaroji esanti agresyviai prieš šiaurinę nusistačiusi (paskutinės žinios kaip tik skelbė priešingai, — kad šiaurinė išsmugėliavo šimtus agitatorių komunistų, kurie pakenktų pietų Korėjos rinkimams).

4. Sutinka, kad JT būtų papildytos 16 naujų narių — jų vardų neminėjo.

GRAZI GALVA GRAZIUOSE RŪMUOSE... Baltuosiuose Rūmuose tarnauja Olive F. G. Marsh. Ji buvo leitenanto pareigose slaptųjų sekretorių Eisenhowerio, kai jis buvo Europoje armijos vadas.

IR ŽENEVOS DVASIA KINKO Į SAVO VEŽIMĖLĮ

JT sesijoje kalbėtojai remiasi "Ženevos dvasia". Po valst. sekr. Dulles ir Molotovo kalbų, pasakytų toje "Ženevos dvasioje", NYT vedamajame sako, kad "Molotovo kalba siekė Ženevos dvasią įkinkyti i sovietinių tikslų tarnybą. Pirmas iš tų tikslų tai nuginkluoti Vakarų."

"Dulles ir Macmillano aiškina Ženevos dvasia reiškia Vakaram atsisakymą nuo jėgos ir sudarymą tarptautinio klimato, kuriame gali prasidėti vaisingos derybos norint sukurti pasaulį taiką ne dabartinio status quo pagrindu, bet "taikingos permainos" (peaceful change) pagrindu. Molotovas stovi taip pat už derybas ir taikingą permainą, bet tokia permaina, kuri turi pasukti pasaulį Sovietų Sąjungos link".

NYHT apžvalgininkas D. Lawrence atkreipia dėmesį JT sesijoje į kitą dalyką — į laikyseną Skandinavijos valstybių, svarstant klausimą, ar priimti į JT komunistinę Kiniją, kuri dar neseniai JT buvo paskelbta agresorium. Norvegija, Švedija, Danija balsavo prieš Amerikos siūlymą ir tokiu būdu netiesiogiai pasisakė už kom. Kiniją.

Lawrence aštriai ir taikliai

Molotovas ir Dulles "Ženevos dvasią" supranta nevienodai. Skandinavijos valstybės principus iškeitė į momento naudą. Bet kas dėl to kaltas?

pasmerkę šį Skandinavijos valstybių žygį tokiais argumentais: "Ne taip seniai vakarų pasaulio kariai padėjo išlaisvinti Norvegiją ir Daniją. Ne taip seniai abiejų valstybių egzistavimas vyriausybės buvo įsikūrusios Londone. Jos nebeturėjo savo valdžios teritorijos. Jų tautos būtų buvusios nustumtos, jeigu Jungtinės Valstybės būtų panorusios pripažinti ir laisvų tautų tarybose priimti kvailius tų dviejų Skandinavijos valstybių, kurios buvo užimtos prieš".

"Moralinė jėga yra svarbi. Ir kada laisvosios tautos ją iškeičia į momento naudą, kaip tai padarė Norvegija, Švedija ir Danija, tai tuo atimamas draškinimas pavergtiesiems ir padrašinimas pavergėjas". Autorius nurodo, kad šiuo momentu kitaip pasiėlgęs valstybės sekretorius J. F. Dulles. Jis išmintingai pabrėžęs, kad "nauja era nebus švelnumo ir pastovumo era ta prasme, kad status quo su savo eibe neteisrybių būtų paverstas nuolatiniu."

Bonna atmetė reikalavimą išduoti

Bonnos vyriausybė oficialiai paskelbė rugsėjo 24, kad "pabėgėliai ir užsieniečiai benamiai neturi jokio pagrindo manyti, jog jie bus išsiųsti į jų gimtuosius kraštus... Jiem užtikrinama azylio teisė ir apsauga nuo išsiuntimo prievarta".

Tai Vokietijos aiškus atsakymas į Sovietų min. pirm. Bulganino reikalavimą iš Adenauerio, kad Vokietija grąžintų 100,000 "Sovietų Sąjungos plicėjų", kurie esą vakarų Vokietijoje "laikomi prievarta". Neseniai Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad pabaltiečių per visą laiką tegrįžo 2%.

PROTESTAS PRIEŠ TOKIUS ATSTOVUS KAIP MATULIS

Ryšium su J. Matulio įjungimu į Sovietų Sąjungos delegaciją Jungt. Tautų dešimtoje sesijoje — Estijos, Latvijos ir Lietuvos delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų sesijoje, kuri prasidėjo rugsėjo 22, paskelbė protestą.

Proteste pasakoma, kaip Sovietų Sąjunga smurtu okupavo Baltijos valstybes ir vienašališku savo sprendimu įvedė sovietinį režimą. Delegacijos protestuoja prieš Sovietų Sąjungos mėginimą "aplinkiniams keliais įjungti komunistines iškamsas iš Baltijos kraštų į Sovietų Sąjungos delegaciją Jungt. Tautose" ir viešai skelbia, kad Baltijos valstybių vardu teturi teisę kalbėti tik tų kraštų diplomatinės ir tautos atstovybės.

KO REIKIA JAUNIMO NUSIKALTAMAM SUMAZINTI

New Yorke katalikų teisininkų sąjunga paskelbė savo nuomonę, kad reikia mokyklose ir bažnyčioje daugiau aiškinti apie religiją ir ją pagrįsti žmonių elgesio taisykles, nes "vaikai be religijos neturi pagrindo savo doriniam elgesiui".

IR ŽENEVOS DVASIA KINKO Į SAVO VEŽIMĖLĮ

Dabar — sako Lawrence — gal būt nėra ženklų, kad Sovietų Sąjungoje ar kraštuose anapus uždangos reikštųsi revoliucija, bet rezistencijos dvasia yra likusi ta pati. Ją reikia palaikyti, pabrėžiant, kad dabartinė padėtis nėra nuolatine.

Teisingi Lawrence žodžiai, kad komunistų laimėjimas yra sykiu smūgiai pavergtiesiems. Teisingi, kad Amerikos vyriausybė stengiasi pabrėžti, jog dabartinė padėtis nėra galutinė. Tačiau ar Skandinavijos valstybės pastumėję skubintį su pataikavimu komunistinei Kinijai ir komunistinei Maskvai ne ta pati "Ženevos dvasia"?

ŽEMĖS ŪKIS IR RINKIMAI

Respublikonai ir demokratų susikirta dėl farmų politikos. Demokratai išleido raštą rinkimų reikalams, kuriame aiškina, kad už smukusias žemės ūkio produktų kainas yra atsakinga Eisenhowerio vyriausybė. Respublikonai panašiu raštu aiškina, kad kainos turėjo kristi dėl didelių atsargų, sukrautų į sandėlius, demokratų valdymo laikais. Dabar jos sumažintos.

Manoma, kad rinkimuose bus daugiausia kalbama apie farmas.

MASKVOS AGENTŲ RANKA (9)

Paslaptį atskleidė Petrovas

Vis nauji ir nauji faktai iškyla, kaip Maskvos šnipų ranka pašalina jai nereikalingus ir pasiima savo tarnybai jai tinkamus. Paskutinėm dienom atgaivinta istorija apie Anglijos diplomatų dingimą; atskleista, kur jie dingę ir kam jie dirbo bei dirba.

-0-

Buvo 1951 m. gegužės 25 d., kai iš Anglijos dingę du užsienių reikalų ministerijos svarbūs pareigūnai — Amerikos skyriaus vedėjas Donald MacLean, 38 metų, ir tik iš Amerikos paršauktas Guy Burgess, kuris ten buvo atstovybės antrasis sekretorius.

Dėl jų dingimo buvo didelis susijaudinimas. Neaišku buvo, ar jie pabėgo, ar pagrobti, ar kokių plėšikų nužudyti. Bet buvo aišku, kad jie žinojo dideles Amerikos ir Anglijos paslaptis...

Washingtono Maino senatorius Brewster kalbėjo valstybės sekretoriui Achesonui: "Reikia tikėti, Mac Lean žinojo Amerikos-Anglijos paslaptis apie Atlanto pakta, apie Korėjos karą, apie taikos derybas su Japonais. Jei tie asmenys būtų Sovietų šalininkai, tai galėtų būti rimtų nemalonių". "Taip yra", sutiko Achesonas.

Bet Londonas dėjos ramus. Tik paaiškino, kad nesą jokių žymių, jog būtų tie diplomatai su savim paėmę dokumentus ar juos nufotografavę. Ir parlamente į atstovų paklausimus ministerija nieko aiškaus nepasakydavo.

-0-

Per tą laiką spauda iškasė ir paskelbė dingusių diplomatų praeitį. Ji buvo graži ir negraži. Abudu buvo gabūs Cambridge universitete, abudu buvo sumanūs diplomatiniai darbe, ypač jaunesnis Mac Lean. Nuo 1935 jis dirbo jau užsienių reikalų ministerijoje. Nuo 1944 iki 1948 Mac Lean buvo Washingtono Anglijos atstovybės kanceliarijos šefas. Per jo rankas ėjo visos paslaptys, kurios buvo surašomos raštu. Jis buvo taip pat Anglijos atstovas prie Amerikos atominės energijos komisijos, turėjo priejimą prie jos paslaptį ir patarinėjo, kokios iš tų paslaptį galima viešai skelbti, kurios ne.

Iš Washingtono jis buvo nukeltas į Egiptą ir Kairo. Bet ten ypačiai ėmė reikštis ta negražioji pusė. Jis ėmė smarkiai gerti, pridare skandalų, ir ministerija jį atšaukė į Londoną. Ten pusę metų jį gydė psichiatras. Kai gydytojas laikė, jį susveikus, nuo 1950 lapkričio 6 jam pavadė ministerijoje tvarkyti Amerikos reikalų skyrių...

Burgess buvo ministerio asmeninis sekretorius, paskui jį paskyrė į Washingtoną atstovybės antruoju sekretorium. Spauda surado, kad jis taip pat smarkiai gėrė. Priskyrė abiem ir dar kitokių nuodėmių.

Tik po metų ministerija oficialiai paskelbė, kad dingusius diplomatus išbraukė iš ministerijos pareigūnų. Bet niekas taip ir nežinojo, kur juodu dingę. Tebuvo tik spėjiojama. Esa juos Čekoslovakijoje kažkas matęs. Jei Mac Leano žmona, tuojau gavo iš vyro 2000 svarų, tai tebuvo žinia, kad pinigai atėjo per Šveicarijos banką, bet kas juos įmokėjo nežinia. Ji gavo iš vyro ir laiškutį: bet jis buvo įmestas pačioje Anglijoje.

Staiga naujas skandalas — 1953 rugpjūčio 11 iš Sveicarijos Lausanne mieste dingę ir Mac Leano žmona su trim vaikais. Paskutinį kartą

matė juos nusipirkus bilietą traukiniui, ir nežinia, kur ji nuvažiavo.

-0-

Paslaptį dabar atskleidė Vladimir Petrov, buvęs Sovietų atstovybės sekretorius Australijoje, pabėgęs iš jos 1954 balandžio mėn. Petrovas papasakojo, kad Mac Lean ir Burgess buvo Sovietų Sąjungos šnipai, dar Cambridge universiteto studentai būdami.

KAIP JIE PATEKO Į ŠNIPUS?

Petrovo pasakojimu, abudu priklausė kairiosiom grupėm. Buvo nepatenkinti demokratija vakaruose, ypačiai savo krašte. Aiškiai simpatizavo sovietiniam komunizmui. Mac Lean rengėsi išvykti į Sovietų Sąjungą ir ten daryti karjerą. Tai buvo dar laikai, kai "intelektualiniai" vakarai buvo pakvies iš simpatijų komunizmui bei Sovietam — panašiai kaip dabar blūdijs iš baimes.

Sovietų agentas prikalbino jį susilaikyti nuo vykimo į Rusiją; patarė likti Europoje, tęsti savo karjerą ir ją panaudoti Sovietų naudai.

Mac Lean pažinojo Cambridge Burgess, pora metų vyresnį, bet artimi draugai nebuvo. Juo labiau, kad ir tos pačios ministerijos pareigūnai būdami gyveno skirtinguose kraštuose tuo pačiu metu. Petrovas spėja, kad vienas apie kitą nebuvo žinoję, kad jie dirba Sovietam.

Mac Leanui ir Burgess buvo pavesta pristatyti dokumentus iš užsienių reikalų ministerijos; juos Sovietų atstovybėje nufotografuodavo ir vėl grąžindavo.

Petrovas liudija, kad tokios medžiagos per šias rankas perėjo labai daug.

IS LIETUVOS

MASKVA BAUDŽIA IR BARA

Pats TSRS ministerio pavaduotojas M. N. Lucenko išakme, paskelbtame "Pravdoje", smerkia Raudondvario ir Ziežmarių MTS nepatenkinamą rūpestį kukurūzais ir neįvykdžius kaip reikiant šienapiūtės. Raudondvario 11 kultivatorių vietoj viso 2240 ha plotų teapdirbo vos 160 ha. Ziežmarių MTS, pasizadėjusi nušienauti su savo trim traktoriais —

TADA REKORDUS

P. Pridotkas, Terasiškių MTS vyr. zootechnikas, giriiasi, kad Kapsuko (Marijampolės) rajonas 1954 tiek primelžė pieno, kad šiais metais jis iškviestas Maskvon, į žemės ūkio parodą. Marijampolietis, rašo "Tiesa" Pridotkas, smarkiai padidino galvijų skaičių ir vidutiniškai iš karvės primelžė 1.896 kg. per metus. (Tai dar 300 kg mažiau nei Lietuvos vidurkis laisvės metais). Pridotkas sūtioka, kad šie rezultatai buvo gauti todėl, kad turima labai gė Lietuvos juodmargių kar-

Bet 1951 jie pastebėjo, kad yra sekami anglų saugumo. Aliarmavo Sovietų agentus, savo ryšininkus. Per tuos žinia atsidūrė Maskvoje, ir ten MVD pareigūnai ieškojo planų, kaip išgelbėti jiems reikalingus ir pasitarnavusius šnipus.

Pagal Maskvos išdirtbę planą

abudu diplomatai nuvyko į Paryžių ir iš ten buvo paimti Čekoslovakijos ar Sovietų lėktuvu į Pragę, iš ten į Maskvą. Jie ten dirba prie užsienių reikalų ministerijos kaip patarėjai Amerikos bei Anglijos reikalais.

KIEK JIE PAGELBĖJO MASKVAI?

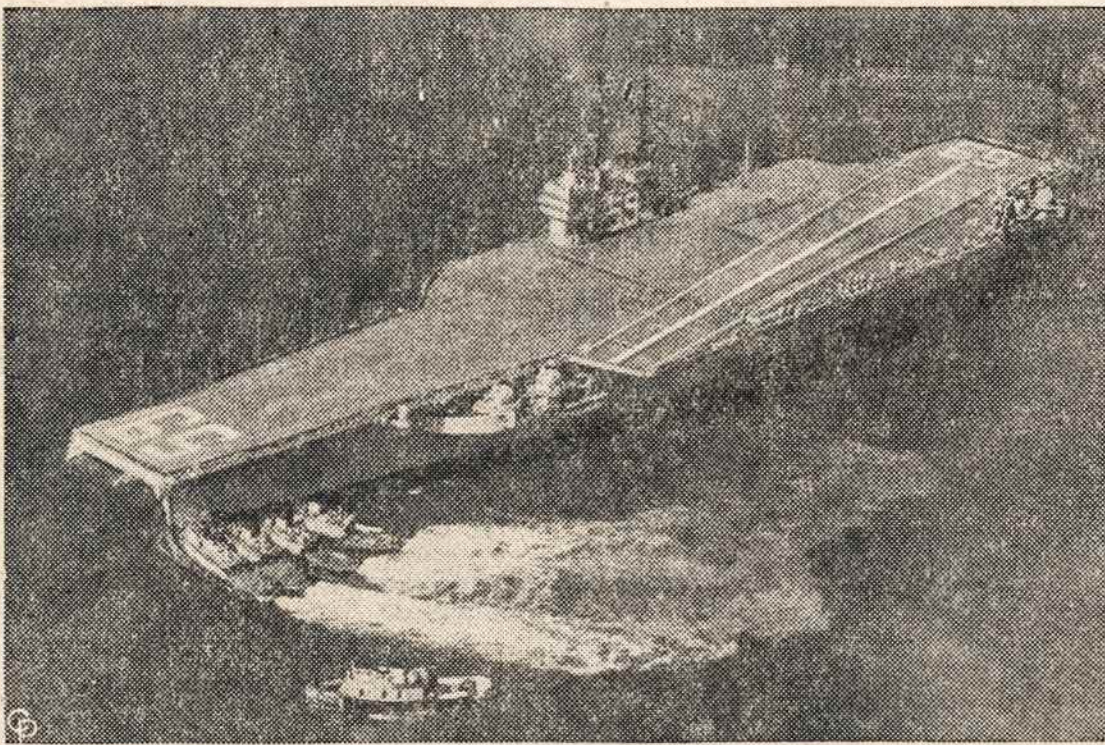
Jie pristatė Amerikos bei Anglijos atomines paslaptis. Jie pranešė Maskvai apie Anglijos reikalavimą, kad Amerika neperskristų Yalu upės ir nebombarduotų Mandžūrijos.

Tai žinodami, Kinijos komunistai tuojau išiveržė į Koreją. MacArthuras tuojau buvo pasidavęs išvada, kad Amerikos planai esą komunistam išduoti. Tuomi būdu jie prisidėjo prie Korėjos karo tokio nelaimingo vakaram galo.

Maskva leido anglų kalba "New Times", kuris turėjo varyti propagandą tarp vakariečių. Bet ta propaganda buvo apykvailė. Kai tik diplomatai dingę, Maskvoje tas laikraštukas tuojau prisitaikė prie angliško bei amerikoniško galvojimo. Manoma, su jų pagalba.

Yra tvirtinančių, kad ir dabartinė Maskvos politika dėl Amerikos bei Anglijos esanti jų patarta.

Ir tik prieš savaitę Anglijos užsienių reikalų ministerija paskelbė, kad Mac Lean ir Burgess buvo Sovietų šnipai...

FORESTAL, naujas lėktuvnešis, ištumiamas į Atlanta ties Newport News, Va.

AMERIKIEČIŲ ATRADIMAI ŠYPSOJIMOSI AMŽIUJE

Ženevos konferencija atvėrė naują madą politikoje — šypsotis. Prie jos taikantis, tenka daryti ir spaudos apžvalgas su šypsniu.

Šypsosios Vakarai, kai Sovietai skelbėsi išradę telefoną, lėktuvą, radiją ir veršį su dviem galvomis, kuris būtų augęs, jeigu nebūtų nustipęs. Tai buvo Sovietų išradimų amžius. Dabar šypsosi Sovietai kai amerikiečiai ėmė gyventi atradimų amžių. Prisimindami Kolombą ir kitus pirmatakus, kurie vyko į vakarus naujų žemių tirti ir misijonieriauti, dabar Kolombo ainiai patraukė į rytus tirti ir misijonieriauti žemėje, kuri vadinasi Sovietų Sąjunga.

Spauda gausiai aprašinėja, kaip ten misijonieriaus ir kokių atradimus padarė senatoriai.

Šveicarų "Die Tat" sustojo prie vieno iš penkių senatorių — Estes Kefauver, kuris su kitais amerikiečiais ir anglais buvo vedžiojamas po Maskvos bažnyčias. Žinodami, kad jis

SVETIMOJAI SPAUDA

baptistas, nuvedė jį į bažnyčią su baptistų pamaldom. Senatorius buvo nustebintas — bažnyčia pilnutėlė — uodas snapo daugiau nei kištų. Pasiūlė jiems bažnyčioje viešai prakalbėti. Kalbėjo ir senatorius. Jis pasisakė, kad esąs baptistas ir kad jo senelis buvęs baptistų pamokslininkas. Paskui pridėjo amerikinių linksmų anekdotų, iki jį nutraukė britų konservatorių parlamento narys ir gražino į rimtą bažnytinį toną, kuris net sujaudinęs žmones. Misijos turėjo pasisėkti, jei Kefauveris matė tarp klausytojų akis šluostantis (Tik senatoriui neteko patyrinėti, kiek tarp ten buvo laisvai suėjusių žmonių ir kiek MVD atsiųstų atstovų).

-0-

R. Drummondas, NYHT "koliumnistas", aprašo, kaip toliau ne senatoriai, o Bulganinas su Chruščiovu apštalavo tarp Amerikos senatorių.

Jie įtikinėjo senatorius, tarp jų tą patį Kefauver ir Malone, kad jie padarytų didelius JV nuopelnus, jeigu jų balsai prisidėtų prie Amerikos Balso nutildymo. "Išiekit — kalbėjo Chruščiovas — į gatvę ir paklauskite ko norit, ar Kas yra atsivertęs nuo Amerikos Balso". Amerikos Balsas nesąs čia visai efektyvus.

Nežinia, ar senatoriai ėjo į gatvę ir klausinėjo, bet Drummondas spėja, kad vienas iš senatorių turėjo čia pats atsiversiti, nes sen. Malone buvęs lig šiol prieš bet kokią biudžeto informacijos reikalą mažinimą. O po to išklauso pamokslą jau skelbė, kad Amerikos Balsas neturįs įtakos Sovietų Sąjungoje ir jį reikia nutildyti.

NAUJAS Fordo kabinų stilius 1956 m. medeliuose. Čia F-100 pickup sunkvežimis. (Dešinėje apačioje.)

FORDO F-750 sunkaus krovinio sunkvežimis, varomas 168 a. j. Y-8 motoru. (Dešinėje viršuje.) MERCURY 1956 m., varomas 312 kub. inc. Safety-Surge V-8 motoru. Čia matomas 4 durų Custom keleivinis. (Kairėje apačioje.)

NAUJI FORDO SUNKVEŽIMIAI

Rugsejo 23 visi Fordo pardavėjai išstato visuomenės susipažinimui naujuosius 1956 m. Fordo sunkvežimius. Prie bendrosios sunkvežimių serijos šiais metais pridėdami du nauji modeliai — T-750 "tandem" sunkaus svorio krovininui ir kitas "pickup" tipo ilgesnių ašių, nei buvo vartojami lig šiol.

Naujieji modeliai pasižymi ypatinga kabinos konstrukcija, leidžiančia praplėsti matavimo lauką bei išoriniais langų apvadais. Visoje sunkvežimių gamyboje Fordas pirma

gyventojų tarpe jokio nepasitenkinimo valdžia ir jokio pasirengimo dabar ar ateityje revoliucijai. "Sovietų Sąjungoje nėra jokios krizės — nei ūkinės nei politinės". Ir ka valstybės departamentas skelbia apie sunkumus Sovietų vidaus gyvenime — tai esanti nesamone...

Tokių senatoriaus atradimų sutiko, rašo "Die Tat" netik su šypsniu, bet su garsiu juoku Maskvoje.

-0-

Kitas NYHT "koliumnistas" W. Lippmann sukilo prieš valstybės departamento "atradingumą" Sovietų Sąjungos politikoje, kai departamentas paskelbė, jog Maskvos ir Vokietijos sutartis reiškia Sovietų atsisakymą nuo savo ligšiolinės "bankrotinės" politikos Vokietijos atžvilgiu... Tame pareiškime — sako Lippmann — nėra nė žodžio tiesos. Atsivėlgdamas į rezultatus, valst. departamentas turėjęs susilaikyti nuo tokių komentarų. Taip galėję nutikti nebent dėl to, kad valst. sekretorius buvęs atos togose.

P. S. Pereito nr. (Nr. 68) spaudos apžvalgoje buvo išspausdinta:

1. "pirmisiais sovietinės okupacijos metais didžiausia lietuvių partinė ir religinės dvasios tvirtovė buvo bažnyčia — toli gražu ne partijos", o turėjo būti: "... patriotinės ir religinės dvasios".

2. "Tuo atžvilgiu objektyvėnis ir arčiau partinės tiesos... yra dienraštis "N. Y. Times", o turėjo būti: "... arčiau faktinės tiesos".

Skaitytoją atsiprašome.

● Vokietijos kancleris Adenaueris paskelbė, kad laikys Vokietijai nedraugišku žingsniu, jeigu kuris iš vakariečių pripažintų rytų Vokietijos vyriausybę. Lig šiol tokių nėra.

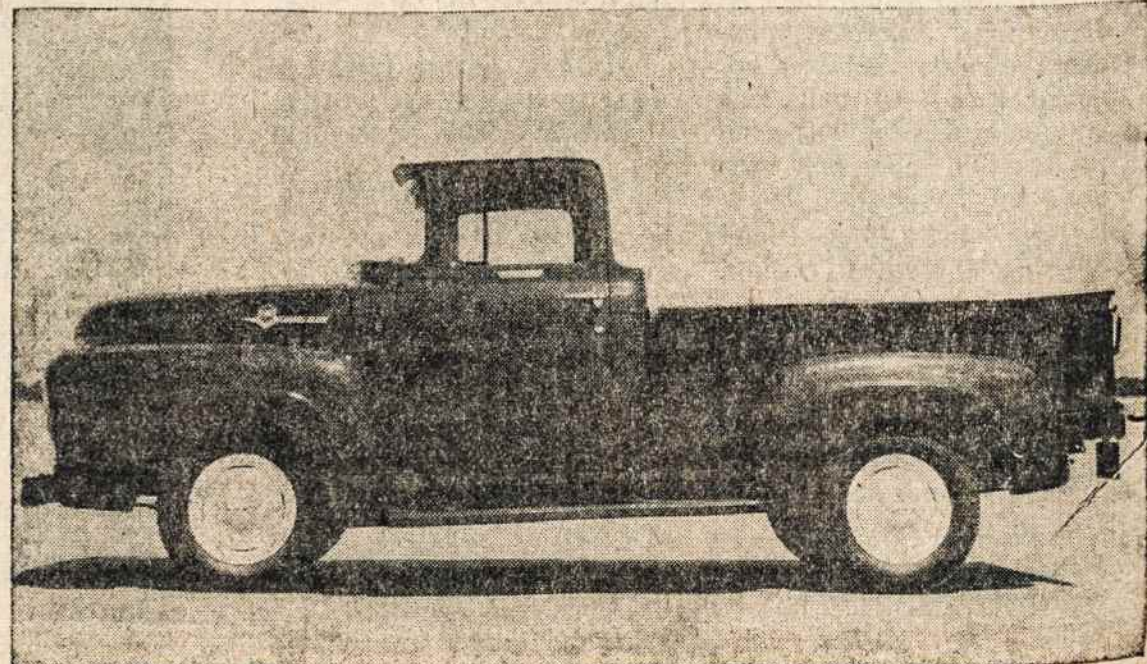
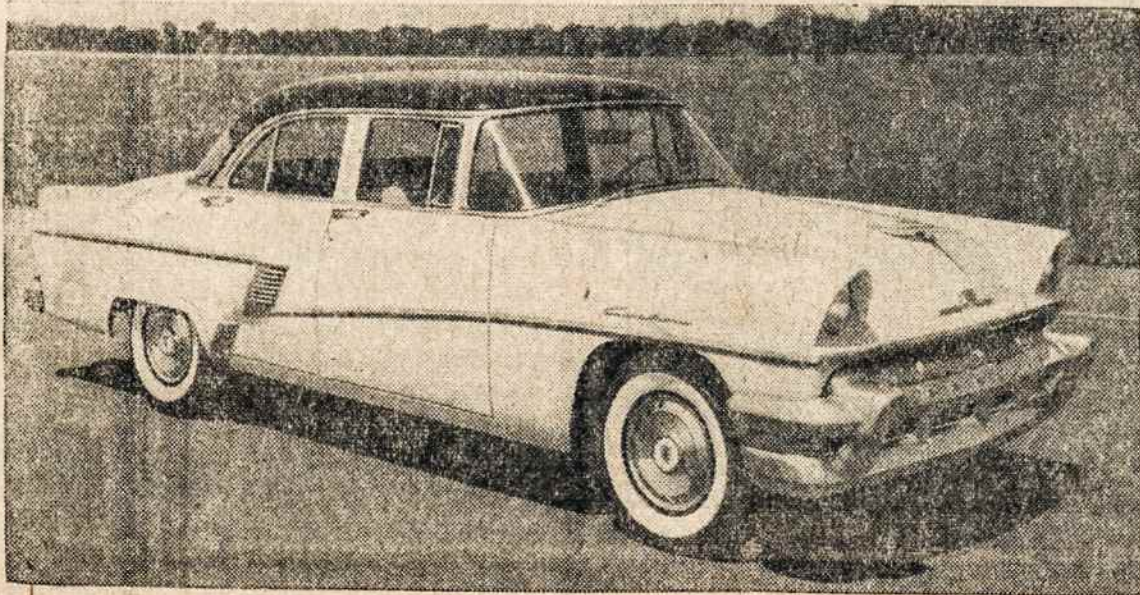
Rašo: LINUS

Lenktynės dėl pieno ir lietuviškas Holywoodas

vių veislė. Pereitais metais, toliau pasakojasi Pridotkas, buvo pakankamai pašaro, karvės nesulyso kaip kitais metais ir neištupo. Per praėjusius 9 mėnesius rajone buvo primelžta dvigubai daugiau pieno negu praėjusiais metais tuo pačiu laiku. Savo ruožtu pieno gamybos padidėjimas paskatino ir kiaulių ūkio išsivystymą, ypač bekono paruošimą. Kolūkiai ne tik atidavė valstybei pieno — ne tik atsilgynę MTS pieno produktais. Dar turėję daugybę litrų laisvai rinkai. Terasiškių MTS zonos pienukai tikisi, kad šiais metais primelšią iš karvės 2.100 litrų, sumušdami tarybin. rekordus.

LIETUVISKAS "HOLYWOODAS"

Tarybinėje spaudoje pasigarsina "Lietuvos Kinostudija" kurios adresas yra Vilnius, Birutės 22. Ji skelbė konkursą kino apžvalgos "pradžiai" patruošti. Grafikams ir muzikams buvo paskirtos trys premijos: pirmoji 1.500, 2-ji — 1.000 ir

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly
By

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

	PRENUMERATOS KAINA
Domestic yearly	Amerikoje metams
Brooklyn, N. Y.	Brooklyn, N. Y.
Half year	Pusei metų
Foreign	Užsienyje

Laikraštį tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Sužedėlis. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami tiksliai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvos nei vardo nei vėliavos

Tarptautinėje skautų stovykloje (jamboree,) kuri neseniai įvyko Kanadoje, Montrealyje, oficialiai nebuvo nei Lietuvos vardo nei vėliavos. Vieni lietuviai skautai, kurie toje stovykloje dalyvavo, negavo pasireikšti nei kaip lietuviai. (iš Venezuelos), kiti savo atskirą vieneta (JAV ir Kanados) buvo priglaidę prie Kanados prancūzų katalikų skautų. Tik tuo būdu jie galėjo pasireikšti ir garsinti Lietuvos vardą. Mat, iš okupuoto krašto privertę pasitraukti ar su tėvais išvykę skautai laikomi žmonėmis be laisvos tėvynės. Tokie esą ne lygūs kitiems skautams, nepilna teisiai. Jie negali savarankiškai dalyvauti nei tarptautinėje skautų stovykloje. Jie negali lygiomis su kitais būti atstovaujami ir Tarptautinėje Skautų Taryboje (Conference). Tokia yra pati žiūra ir toks nusistatymas tarptautinio skautų junginio. Ką galima būtų dėl to pasakyti?

Formaliniu atžvilgiu gali atrodyti viskas tvarkoje. Esi žmogus be laisvos tėvynės, tai nesi teisėtas mūsų tarpe narys. Jungiamės tik tuos, kurie yra nepriklausomi. Bet tokiu formaliniu pagrindu atsirėmus, Lietuvos vardo ir vėliavos galėtų nebūti laisvajame pasaulyje niekur. O vis dėlto yra. Yra ir Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatai. Kai kurios net didžiosios valstybės, kaip Amerika, iš Lietuvos okupacijos nepadarė tokių išvadų, kokias padarė Tarptautinė Skautų Taryba.

Reikalas darosi dar opesnis, kai žinai, kad skautai stato jaunimui prieš akis Dievo ir Tėvynės idealus bei artimo meilę. Tarptautinė Skautų Taryba tuos idealus tartum pamina, nes visai neatsižvelgia, kad Lietuva yra pavergta kaip tik Dievo ir Tėvynės priešinkui, kurie dar dega klasių kova. Taigi, grynas formalumas Tarptautinė Skautų Taryba įginė ir ryškų prieštaravimą: užuot parėmusi tuos, kurie kovoja už Dievą, Tėvynę ir laisvę žmogaus, jina palieka juos už stovyklos palapinės. Norint ją pasistatyti, reikia šauktis prieglobsties katalikų, kurie geriau supranta, dėl ko lietuviai kovoja. O kartais metamas katalikam neapdairus žodis, kam jie ateina į skautų organizaciją su savo dvasios vadais.

Dar krinta į akis, kad skautų organizacija, kuri yra nepolitinė, Tarptautinės Skautų Tarybos, matyti, laikoma politiniu junginiu. Politika čia prasikiša lygiai taip, kaip Lietuvos okupacijos pripažinimas ar nepripažinimas. Tai politinis aktas. Britanija yra jį padariusi, pripažindama Baltijos valstybes de facto Sovietams. Galimas daiktas, kad Tarptautinėje Skautų Taryboje kaip tik ir nusveria ta anglosaksiškoji dvasia, kuri davė pradžią ir patiems skautams.

Mes nedarome iš to jokių išvadų lietuviams skautams, o tik konstatuojame, kad kuriuos lietuvių tautai nemalonius faktus.

ALB. BARANAUSKAS

Rudens nakties garsai

2

Tik atsigulus, žinoma, girdėsite žingsnius troboje už mūrelio, lovos girgžtelėjimą ar trumpą snaudulio sutirštintų balsų pokalbį. Čia pas jus kvepia sausos verbos, lovon įkloti ajerai, ramunėlės ir krepšeliuose liepžiedžiai; jauku ir šilta nuo mūrelio, nors langan laikas nuo laiko čeksterėja purvini lapai drauge su pabirusiais lietaus karoliukais. Palėpėse ir patvoriais, užsisukdamas apie kampą, švilpauja vėjas. Kartais jo daina primena tolimą daugelio balsų užimą, kartais jis sukniukia ant tvoros kuolo pastatytoje tuščioje puodynėje, tačiau įsiklausius, nuolatinis smuikavimas leidžia pažinti ritmą ir melodiją. Štai, tonas leidžiasi, pritilsta; turite įtempti klausą, kad nepasumtumėte vos girdimo dūzgesio aukštai, pačioje namo palėpėje. Paskui jis kyla ir palaipsniui eina garsyn, nematomam dirigentui švytuojant lazdiuke

virš savo galvos. Prasideda galinga, jaudinanti muzika, primenantį jūsų kadaise audringus pergyvenimus, tepalikušius atminimą, švelnų, kaip rimstancio vėjo atodūsis, kuris pasiekia čia patogiamie guolyje, jaukioje kameros šilumoj. Štai, dirigentas ištiesė kairės rankos pirštus ir orkestro gilumoje — džir — trukšmingai atsiliepia varinis trikampis, smuikui verkiant pačiom aukščiausiomis gaidomis! Tai ant stogo nukrito sausa obels šaka. O dirigentas vėl mosuoja ir, smuikams pamažu tilstant, prasideda minkštas, duslus pirštai tampomų violenčelės stygų klūnėjimas — įsiūbuoto kaštono ūgiai groja sienon pizzicato...

Koncertui lauke valandėlei nutrukus, muzikantams tarp belapių patvorio alyvų ir nuo vasaros išsistovėjusių kiekčių derinant stygas, čia pat mūrelyje, visai pas jūsų ausį užgroja solistas, vaikiška birbynėlė,

Kai nuolat skaitome žinias apie išvartus iš Kinijos katalikų kunigus, misionierius, ypač amerikiečius, buvo labai įdomu su šiuo klausimu susipažinti iš pirmųjų šaltinių. Pasisekė surasti lietuvių misionierių, kuris Kinijoje praleido 20 metų, pergyveno visą to krašto keistumą ir taip pat didžiąją nelaimę — komunistų antplūdį. Aname kontinente jis pažino jų darbus, jų seną taktiką, kuri ten gauna kiek kitokią išraišką. Šis lietuvis taip pat sėdėjo kalėjime, buvo apkaltintas šnipinėjimu ir išvartas. Tad jo pasakojimai, tikimės, bus įdomūs mūsų skaitytojams, nes jie gyvai pavaizduos Kinijos dabartį, svarbiausia — kad tai lietuvių matyta ir pergyventa.

-o-

Šis lietuvis yra salezietis misionierius

Petras M. Urbaitis, kilęs iš Seduvos. 1928 m. įstojo į saleziečius ir išvyko Italijon mokytis. Vienuolyno mokyklose savanoriškai atrenkami kandidatai misijoms. Kol jauni, išsiuončiami į anuos kraštus, kad geriau išmokyti kalbą, pasisavintų papročius.

P. Urbaitis, tuomet dar pirmųjų kursų klierikas, su užsidegimu veržėsi į misijas. Buvo girdėjęs, kad Rio Negro krašte esą sunkiausia: tad pirmiausia ten ir pasisiūlė ke-

BEGIMAS I EGIPTA. Kiniečių tapyba šilke.

neužtinkama jokiuose orkestruose. Čir, čir, čir... Čir, čir... Svirplys! Apsiverčiate ant kito šono, kad būtų geriau girdėti. Jūsų mintys netikėtai pasidaro linksmesnės ir, nebeklausydami aistringųjų vėjo smuikų, atsiduriate visai kitame pasaulyje, grįžtate vaikystėn, į saulėkaitą ir ugniakuro pašvaistę. Tyli svirplys gaida taip derinasi su kameros nuytusių žiedų ir sudžiūvusių žolelių kvapais bei su mūrelio skleidžiamą šilima. Ir pats muzikantas tūni ten pasislėpęs, plyšyje tarp dviejų plytų, apdulkėjęs moliais, šiaip kuklus ir vengias viešumos, tačiau dabar, tamsoje įsidrąsinęs, vis garsiau pučia savo plonytę dūdelę. O girdint jos sirpimą, darosi lengva ir gera; jūs ilgai klausysitės su kūdikio šypsenos pats per miegus jau nesuprasdamas, kad tai groja svirplys. Sapnuosis vaikystė, senai praošęs džiaugsmas, ir vis tai dėl šito švelnaus akompanimento...

Seklyčia. Sekančiai nakčiai, mielasis skaitytojai, kraustomės seklyčion, į dailiausiajį namų kampelį, kur iki lubų išklotos duknos laukia retai apsilankančio svečio. Ten keturi langai; už vienos sienos šlama sodas, už kitos, priešingoje

KINIJOSJE PRALEIDO 20 METŲ. KAS TOJI KINŲ KALBA. IŠ 240 ŽODŽIŲ PADAROMOS VISOS PRASMĖS. TEN ŽMONĖS NEKALBA. BET DAINUOJA.

liauti. Tačiau vadovybė jį nukreipė į Kiniją.

Taip 1931 m. atvyko į Hong Kongą. Buvo vienas iš pirmųjų lietuvių misionierių.

Kiek vėliau atvyko kun. Perkūmas (taip pat išvytas iš Kinijos, dabar gyvena Venecueloje) ir Petrauskas, bet jis nepakėlė klimato ir grįžo į Lietuvą. Paprastai pusė atvykusių dėl blogų klimato sąlygų ir dėl sunkios kalbos neišlaiko ir grįžta.

Pradžioje P. Urbaitis gyveno Hong Konge, vėliau Shan-hajuje (3 metus), Magavoje, 5 metus praleido kontinento pietuose.

Hong Konge seminarijoje tęsė filosofijos mokslus; mokėsi kinų kalbos, istorijos, geografijos, susipažino su papročiais.

KAS TOJI KINŲ KALBA?

Mum buvo įdomu išgirsti kiniečių kalbą iš lietuvių lūpų. Čia kun. P. Urbaitis daug pasakojų ir pailiustravo pavyzdžiais.

Kinų kalba yra viena iš sunkiausių, nes ji sudaryta visai kitokiu būdu, nei, pvz., lietuvių ar anglų kalba. Mūsų kasdien vartojamos kalbos pasižymi tuo, kad turi daug žodžių,

KUN. P. M. URBAITIS.

kuriuos nusako daiktus ar veiksmą. Žodžių tarpusavio ryšys išreiškiamas galūnėmis (arba artikeliais kaip anglų kalboje). Visiškai to nėra kinų kalboje.

Ši kalba turi tik 240 šaknų, t. y. žodžių, kurie turi savo reikšmę.

Visi žodžiai vienskiemeniai.

Tačiau gyvoj kalboj su tiek maža žodžių neapsieinama. Tad kiniečiai pirmiausia juos sudeda su kitu žodžiu ir taip gauna naują prasmę.

Tačiau kalbos sunkumas glūdi — jos muzikalume.

Kinietis paprastai ne kalba, bet dainuoja: vienskiemeniai žodžiai šokinėja nuo aukštų gaidų iki žemų. Pavyzdžiui, pietų Kinijoje kalba 9 tonais, vidurinėje, iš kur kilusi oficialioji — bendrinė tarmė apsieinama su 5 tonais. Tas pats žodis eina per visus tonus ir kitame tone turi visai skirtingą prasmę. Pavyzdžiui, žodelis "tin", ištartas aukšta gaida, reiškia "dangų", kiek žemesniu balsu — "kvailą", o visai žemu tonu — reiškia "žemę".

Kai kun. P. Urbaitis mokėsi kalbos, prie kiekvieno žodžio prasmės rašėsi kartu ir gaidas, kokiu tonu ištarti.

Kalba ypačiai apsunkina misionieriaus darbą. Reikia jau-

traus muzikalumo, kad pasisavintum visas reikšmes.

Kas turi kiek silpnesnę klausą, tam tenka pergyventi nemažų nemalonumų.

Pvz., per pamokslą, užuot pasakius "ateikite visi prie Kristaus", kai nenutauko tinkamų tonų, gal pasakyti "eikite sau iš bažnyčios". Kartais ir ilgai Kinijoje gyvenusiems europiečiams, besikalbant su čia buvusi, atsitinka, kad staiga kinietis nusišypso. Tai reiškia, kad europietis užtraukė ne iš tos gaidos ir nušnekėjo...

Iliustruodamas kalbą, kun. Urbaitis pakalbėjo "Tėve mūsų", kur buvo tik atskirų garsų šokinėjimas aukštyn, žemyn. Panagrinę jo žodžių sudėtį, parodydamas, kad jie, ištarti kitu balsu, turi visai kitas prasmes.

Be galo įdomu buvo išgirsti, kaip kiniečiai vadina Lietuvą.

Ir čia nuostabiausia — pietų tarmė, kuri yra ypač skirtinga nuo bendrinės tarmės ir kuria kalba apie 100 milijonų. Lietuvą vadina Lap-tou-jiun, bendrinėje kalboje Li-tu-va. (Bus daugiau)

Tik dabar Suomija pradėjo riebiuosius metus

Maža Suomija buvo dėmesio centre, kariaudama su Sovietais. Dabar vėl akys į ją nukreiptos, kai Maskva pažadėjo grąžinti jai karinį uostą Porkkala. Tokia proga pakeliamas klausimas, kas iš viso dabar Suomijoje dedas?

Buvo suomiams sunkūs metai, kai reikėjo mokėti milžiniškas reparacijas už pralaimėtą Maskvai karą. Bet reparacijos jau pernai baigė. Susispaudimas praėjo, ir nuo 1954 jau prasidėjo Suomijai riebieji, gerieji metai. Nėra infliacijos, nėra nedarbo. Restoranai ir šokių barai pilni.

Tik politinėse nuotakose yra įtempimo. Jau dešimt metų rungtis dvi partijos dėl valdžios — socialdemokratų ir agrarų; pirmieji atstovauja darbininkams, antrieji ūkininkams. Bet vis taip susidaro, kad vieni be kitų koalicijos neišsiverčia.

Jei anksčiau ėjo kova tarp jų dėl darbininkų ar ūkininkų interesų, tai šiemet dėl prezidento rinkimų. Šiemet kaip tik baigiasi dabartinio prezidento Paasikui kadencija.

Jis jau 85 metų. Prezidento rolė čia svarbi; jis gali paleisti parlamentą; jis tvirtina įstatymus; ir renkamas ne paties parlamento, o 300 specialiai rinktų atstovų. Tarp kandidatų didžiausi favoritai yra du: socialdemokratas Fagerholm ir agraras Kekkonen.

Abudu lygiai žinomi vienas dabar parlamento pirmininkas, antras dabar ministras pirmininkas. Bet savo politika — juodu priešingumai.

Fagerholmas; kai buvo ministras pirmininkas, 1948 iš vyriausybės išmetė komunistus ministrus; liaudies miliciją, kurioje buvo privisė komunistų, jis likvidavo. Kai 1953 buvo sudaryta šiaurės valstybių taryba, jis norėjo prijungti ir Suomiją, nepaisydamas Maskvos didelio nepasitenkinimo. Maskva turi pagrindo jo nekęsti.

Kekkonen vadinamas realistu politiku. Jis mano, kad Suomija išliks, tik būdama lojali Sovietų Sąjungai. Jis nori vengti visko, kas keltų Maskvos įtarimus. 1952 jis viešai reikalavo, kad Danija ir Norve-

gija pasitrauktų iš Nato ir dėtųsi į neutralių bloką su Švedija. Jis turi gerą markę Maskvoje.

Suomiai laikosi seno patarimo: visada galvok, bet ką galvoji, nesakyk.

Jie visada galvojo apie savo karinio uosto Porkkala atgavimą; jie galvoja ir apie Kareliją.

Bet kol mokėjo reparacijas, tylėjo. Ir daugumai rodės, kad Kekkonen politika teisinga. Dabar, kai reparacijos baigtos; kai Maskva negali labai prigąsdinti ūkinėm represijom, o kad ji dabar ginklu mėgintų Suomiją užimti, nelabai betikiama, tai ir suomiai atviriau jaučiasi galį pasakyti. Tai gali kalbėti ir Fagerholm linijos naudai.

Tamė gincė, ką suomiai turi rinkti kitais metais kovo mėnesį į prezidentus, ir Maskva netiesiogiai dalyvauja: ji dabar užmetė svarstį Kekkonen naudai; atiduodama Porkkala uostą davė suprasti, kad Kekkonen politika Suomijai daugiau laimės... M.

metė jums į langą, kaip auksinį burtų sviedinį — išgirdote, mielasis skaitytojai, varpa!

Bet kai jūsų blakstienai jau pasidarys sunkūs, mintys ims pintis viena su kita, netekusios svorio, spalvos ir linkmės, tada vėjas jums atneš iš kaimo vienišą šuns lojimą. Stipriau, tai vėl vos girdimai, o po valandėlės, lyg choras, tolstančiais amterėjimais jam atsilieps šunes kituose kaimuose. Kaikurie, nors netoli loja taip plonai, kad vėjui apsigrėžus, atrodo viščiuko cypėjimas. Kiek nepajėgia balsu, atsilyginti dažnumu: kol didesnieji amterėja vieną kartą, šie suklauks tris ar keturis. O laikas nuo laiko, lyg nenoromis, bumterėja duslus bosas, kaip sunkusis papūklas tarp kulkosvaidžių ir patrankelių. Klauksotės šio skurdaus koncerto visai papūdęs — ne dėl jo asetrumo, ne, nes vėjas ir šią muziką įstato į šlamantius rūmus. Išbūdate ne taip, kaip rytą, kieme užvirus gyvenimui. Gulėsite atviromis akimis ilgas valandas dėl to, kad pusiaumiegio svajos staiga užleis vietą giliam susimąstymui, liūdno, vienodo šunų lojimo pažadintam, kuris nutys per nakties tamsą nenutrūkstania gija, neleidžiančiai užsimirti.

Pasidarys ilgu, graudu — lyg kas jums prikašiotų, lyg bartų, lyg kažkas, atsisedęs prie audinių ir rasteliais papuoštos svečių lovos, liūdnei linguotų galva...

Neužmigsite, mielasis skaitytojai, iki gero kai po vidurnakčio ir niekad paskui neužmiršite tos nakvynės seklyčioje, kada rudens nakties garsai jums pasakojo apie dalykus, kurių nebegalite sugrąžinti...

Kas slypi rudens nakties šlamesyje ir nereikšminguose atgarsiuose, kad žmogaus širdis jiems atsiliepia taip, kaip neat-silieptų net vasaros dagiliams bei lakstingaloms? Kame gi glūdi šio daugeliui neįdomaus ir nevisada malonaus metų laiko nakties paslaptis? Kuo ji ypatinga, jeigu iš pažiūros tiek maža joje tegalima rasti? Pati rudens nakties savoka yra tūkoniškai neapibrėžta, jog net negalima tiksliai pasakyti, kada ji prasideda. Natūrali riba tarp dienos ir nakties yra saulėlydis, tačiau kaip ją praversti tuomet, kai pilkame danguje nėra spragos, nėra prošvaistės, kada jis ima tirštėti ir tėti jau po pietų? Pats metų laikas primena vakarą: tai lyg visuotinio gamtos poilsio įžanga. Gal dėl to vakarai jame užima (nukelta į 4 psl.)

KŪRYBOS PRIEDAS

Naujas svečias religinėj literatūroj

Kun. Vyt. Piktorna neseniai įteikė lietuvių katalikų visuomenei didelę dovaną — knygą apie mišių auką. „Amžinoji auka“, kaip savo įvedamajame žodyje kukliai pastebi jos autorius, pirmoje eilėje siekia pastoracinių tikslų, būtent — kad „mišių auka būtų daugiau pažinta ir pamilta“. Sekdami pastarųjų dešimtmečių liturginio sąjūdžio raida, mes galėjome pastebėti, kad Vakarų Europoje ir S. Amerikoje yra pasirodę daug vertingų veikalų apie mišias ir liturginį atsinaujinimą apskritai. Šalia epochinių Guardini, Parsch, Jungmann ir šiemet čia Amerikoje pasirodžiusio Boyer „Liturgical Piety“ mokslinių veikalų buvo paskelbta įvairiom kalbom mažesnių, praktiškų veikalų, įvedančių tikinčiuosius į tikrąjį liturgijos ir ypač mišių aukos supratimą, tuo atidarant visiems kelią į vaisingesnį visų tikinčiųjų dalyvavimą dieviškosios malonės paslapyse. Lietuvių kalba mes tokių veikalų neturėjome. Todėl tenka su džiaugsmu kun. V. Piktornai padėkoti už jo gana didelės apimties (200 p.) veikalą apie mišias.

„Amžinoji auka“ autoriaus paskirstyta į keturis pagrindinius skyrius. Pirmajame jis trumpai ir ysiems suprantama kalba paaiškina mišių esmę bei iš šios aukos plaukiančius vaisius.

Naudodamasis naujausių liturginių studijų rezultatais, ypač garsiojo Innsbrucko jezuito Tėvo J. A. Jungmanno išvadamis ir atsirėmęs į Pop. Pijaus XII encikliką „Mediator Dei“, autorius įveda mus į pačias mišių apeigų gelmes tiesiog stebėtinu paprastumu.

Vienas iš didžiausių dabartinio liturginio sąjūdžio ir žymiųjų liturgistų nuopelnų bene bus tai, kad jie palaipsniui apvalė pačią katalikų Bažnyčios liturgijos širdį — mišių apeigas nuo joms visai svetimų barokinių, romantinių bei kitų sentimentalų elementų. Minėtų elementų įtakoje, lyg šešėlyje, ilgus metus tūnojo palikta mišių, kaip aukos ir turtingiausios maldos, samprata. Todėl šv. Tėvas minėtoje enciklikoje ir išreiškia džiaugsmą dabartinio liturginio sąjūdžio augančiu pasisekimu bei rezultatais, ragindamas visuose kraštuose tęsti ir dar labiau gilinti tai, kas buvo pradėta ir iškelti į dienos šviesą tikrąją mišių aukos prasmę.

„Amžinojoje aukoje“ autorius, sąmoningai aplenkdamas visą eilę teologinių bei liturginių problemų,

stengiasi skaitytoją kuo paprasčiausiai ir tiesiausiai keliu supažindinti su mišių esme.

Trumpai palietęs mišių kaip Eucharistijos aukos kilmę, jos esminius bruožus ir tikslą, jis savo mintis susumuoja šia mišių aptartimi: „Šv. mišios yra „Naujojo Testamento auka, kur duonos ir vyno pavidaluose per žmogų aukotoją nekrūvinu būdu aukojasi Jėzus Kristus, kad išpažintų aukščiausiąjį Dievo viršenybę ir mums su-

KUN. V. CUKURAS

teiktų savo kančios bei mirties nuopelnus“ (17 p.). Kad ši aptartis, neatrodytų eiliniam skaitytojui tik sustingusi formulė, autorius tuoj duoda faiklių paaiškinimų ir nurodo į plaukiančias išvadas, padedančias jau kiekvienam gerai susiorientuoti.

Pirmojo skyrelio pabaigoje dar randame

praktiškus paaiškinimus apie patį mišių vardą, jo kilmę bei prasmę įvairiose kalbose.

neišsamią lobį, iš kurio vaisių gali gauti visi Kristaus Mistinio Kūno nariai ir ypatingais atvejais, kai jos laikomos atsivertimo intencija, taip pat ir už Bažnyčios ribų esantieji. Iš akių neišsiskaidamas savo knygos pastoracinio tikslo, ir šį skyrelį autorius baigia nuosirdžiu paraginimu: „...mišių auka yra malonių jūra, iš kurios kiekvienas ir kiekvienu metu gali semtis reikalingų malonių. Todėl didžiausiu dėkingumu turėtume naudotis ta stebuklingąja priemone taip

kiau skaitomi, mažiau sklandūs, tai šis skyrius kiekvieną nejuokiom pririša. Praktiškumas, aiškumas, lengva kalba kur ne kur įdomios istorinės digresijos — visa tai lietuvių skaitytojas, rodos, gauna pirmą kartą. Tenka laukti, kad praktiškoji šio skyriaus vertė atidarys „Amžinajai aukai“ duris į kiekvieno lietuvių, ypač mokslą einančiojo jaunimo namus.

Šalia liturginės atskirų mišių apeigų veiksmų prasmės sklaidos autorius labai dažnai dar duoda

pavyzdžių iš lietuviškųjų religinių papročių, tuo dar labiau padarydamas savo veiklą artimą bei suprantamą lietuviui.

Knygos gale, lyg atskiru skyriumi, autorius labai trumpai dar kalba apie mūsų pareigą dalyvauti mišių aukoje.

je. Šioj antrojoj kančių seminarijoje jaunajam autoriui atsiskleidė giliausios Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus amžinosios aukos — mišių gelmės. Šitai atsiminus, mums jau lengviau bus suprantamas tas troškulis, su kuriuo jis studijavo tą patį Jungmanną ir kitus šių laikų liturginio atgimimo gaidintojus. Tik tas žmogiškosios kančios pagimdytas ilgės mums paaiškina, kodėl kuklią savo pirmojo veikalo įžangą autorius pradeda 303 metais Kartagoje teisiama krikščionio įkveptais žodžiais:

„Kviečiau pas save krikščionis ir leidau jiems aukoti mišias, nes be mišių mes negalime gyventi.“

Ar šiuose žodžiuose nenuaidi nepamirštamas ir jaudinantis pirmųjų mišių, atlaikytų Sekminių rytą Stuthofio koncentracijos stovykloje, aprašymas: randamas kun. St. Ylos kaceto prisiminimuose (Žmonės ir žvėrys, 207 p.). Ar jie nepatvirtina to daugelio laisvame krašte visai nesupranto, tiesiog nežemiško, liet. tremtinių entuziazmo, apie kurį mums pasakoją ištrūkę iš Sovietų Rusijos stovyklų: Vorkutos, Solovkų.

Ši aplinkybė ir tas nuosirdus bei kuklus tonas, daro „Amžinąją auką“ mielą į rankas paimiti, lengvą skaityti, gi savo praktiškumu ir aktualumu — nepamainomą vadovą į sąmoningą bei gyvą dalyvavimą Bažnyčios liturgijoje.

Reikia tikėtis, kad ši pirmoji tokio turinio knyga paskatins ir kitus šioje srity padirbėti ir, nors šiek tiek ir pavėluotai, savo darbais įjungti lietuvių katalikiškąją visuomenę į gyvąją liturginio renesanso dvasios srovę.

Meninis „Amžinosios aukos“ veikalo apipavidalinimas atlikta dail. Romo Viesulo. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklynė.

VOKIEČIAI LEIDŽIA LITUANISTINIUS VEIKALUS

Leidžiamas Fraenkelio Lietuvių Kalbos Etimologinis Žodynas. Jis bus šešių sąsiuvinų, kurių kiekvienas kainuos po 14.50 DM. Žodyną leidžia Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg, Lutherstrasse 59, Germany.

Ten pat dar galima gauti ir lietuvių kalbos žodyną (Niederlanno, Senno ir Salio). Pirmo tomo (1—9 sąs.) kaina 52.00 DM, antro tomo (10—19 sąs.) — 72.50 DM, vėlesni sąsiuviniai (20—24) po 6.30 DM.

Be to, toje pat. leidykloje dar galima gauti senų lituanistikos veikalų: Bartsch, Christian — Dainų Balsai (1887); Cappeller — Kaip senieji lietuvininkai gyveno (1904); Mosvid — Die ältesten litauischen Sprachdenk-

EUGENIJUS GRUODIS

Naujasis testamentas

Aš esu mulininkas, kuris sėdėjo medy,
Aš esu sergantis ir rūbo krašto prisilietus moteriškė.
Aš esu Jonas Krikštytojas, tas, kuris mito šaknimis, skėriais ir šaukė tyruose.
Aš esu silpnas mokiny, kuris regėjo Atsimainymą ir giedė šėtros.
Aš esu stovintis Jerusalej su palmių šakomis ir giedantis Hosanna.
Aš esu vienas iš minios—prieš išrengtą ir stovintį su nendre rankoj Kristų.

Aš esu Simonas Kirenietis.
Aš esu Juozapas, kur dovanojo savo kapą.
Aš esu tas, kuris norė palytėti Mokytojo šoną.
Aš esu tas, kuris norėjo palytėti Mokytojo šoną.

Apaštalams

Kai savo duoną daždami į druską,
valgysite, saulei nusileidus,
Paskutinę Vakariene —
nepamirškite manęs.
Kai valgysit vieni, kiekvienas sau, ir Kristus bus išėjęs,
ir stengsis gražint anas liūdnas Kaparnaum valandas,
atminkite, kad vienas silpnas, piktas ir švelnus
sėdėjo tarp mokinių Jono ir Tomo
ir laužė kraujo duoną.

(Iš „Aidų“ 7 nr.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

● A. Šešplaukis - Tyrulis parengė lietuvių literatūros chrestomatiją žemesnių klasių mokiniams. Bus iliustruota V. Augustino Lietuvos nuotraukomis. Leidžia Bendrijos leidykla Vokietijoje.

● Meno paroda buvo surengta Montrealyje per 3-sias Lietuvių Dienas. Parodoje savo paveikslus išstatė: J. Akstinas 5, V. Bričkus 2, J. Kvietytė 1, K. J. Račkus 2 (visų aliejus), V. Remeika 6 (pastelė), A. Tamošaitis 3 (aliejus), T. Valius 3 (lino raiziniai), H. J. Zmuidzinienė 8 (akvarelės), A. Tamošaitienės 3 kilmiai. Atskirame kambaryje buvo tautodailės skyrius su V. Balčiūnaitės juostom, medžio drožiniais, mureučiais, odos dirbiniais ir su M. Dze-tavekaitės ir A. Veselkienės audiniais, o atskirame kambaryje Br. Abromonio medžio dirbinių skyrius, jo paties įrengtas ir išpuoštas.

● A. Zylė - Zelenkevičius iš Waterburio, Conn., išvyksta į Paryžių, kur studijuos tapybą.
● S. Jankus, rašytojo Jurgio Jankaus sūnus, atvyko į New Yorką, kur studijuoja vaidybą ir baletą.
● Danielius Štarka, muziko J. Štarkos sūnus, jau kelinti

metai muziką studijuoja Freiburge i. Br., Vokietijoje.

● Gen. St. Rašickio atsiminimų I tomas jau baigiamas spausdinti. Leidžia „Lietuvių Dienos“ Los Angeles, Calif. Knyga visuomenėje laukiama su susidomėjimu, renkama prenumerata.

● Naujoje Zelandijoje universiteto ir viešosios bibliotekos aprūpinamos knygomis apie Lietuvą. Lietuvių Bendruomenė įteikė 6 knygas svetimomis kalbomis. Taip pat knygos įteiktos ir Aucklando gimnazijai, kurios bibliotekiniškė yra zelandietė mokytoja, didelę lietuvių bičiulę.

● Solistė Aldona Stempuzienė rugsėjo 25 d. dalyvavo Caffarelli operos bendrovės pastatytoje operoje „Hofmano pasakas“ ir atliko Nicklauso rolę.

● Prof. Juozas Eretas, gyv. Bazelyje, Šveicarijoje, atsidėjęs renka medžiagą prof. St. Salkauskio monografijai. Knyga mano baigti iki kitų metų Velykų.

● Simonas Urbonas, buvęs Kario redaktorius, yra parengęs eilėraščių rinkinį „Saulius ir Jonė“, mano išleisti dar šiais metais. Jo „Kariūno atsiminimų“ antrosios laidos I tomas irgi pasirodys dar šiais metais. Pirmoji „Kariūno atsiminimų“ laida išleista: 1930 — I tomas, 1931 m. II tomas.

● Kazys Bradūnas atidavė spaudai naują eilėraščių rinkinį „Devynias balades“. Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje.

● Vasario 16 gimnaziją praitais metais lankė 160 mokinių. Dabar planuojama gimnazijos bendrąją prapleisti ir pritaikyti 220 mokinių. Galvojama į gimnaziją kvesti taip pat lietuvių iš kitų kraštų.

Kultūros kongreso reikalu Bendruomenės Valdyba tariasi su Chicago Apygardos Valdyba. Kviečiami šiuo klausimu pasisakyti ir kiti, ypač patys kultūrininkai. Kongresas numatomas šaukti kitą metų Chicagoje liepos 1 d., kada įvyks Amerikos ir Kanados lietuvių dainų šventė.

ATSIŪSTA PAMINETI

A. Rimkūnas — Kregždutė, III dalis. Tėvynės pažinimas. Viršelį ir vinjetes piešė dail. T. Valius. Išleido Bostono lietuvių mokytojai, 231 psl. Kaina nepažymėta.

TRYLIKTOJI Kryžiaus kelio stotis. Skulp. V. Kašubos.

Kaip kilniausį ir giliausią į mišių esmę siekiantį vardą autorius pamini koptų liturgijoje vartojamą vardą „agiasmos“, reiškiantį „šventę, kur pašventinamas pasaulis“.

Pirmosios dalies antrajame skyrely kun. V. Piktorna duoda

tradicinį ketveriopą mišių aukos vaisių paskirstymą:

teikia garbę Dievui; permaldauja Dievą; galtingiausia priemonė išprašyti Dievo malonių ir vertingiausią padėkos auką. Po to tolimesnėse pastabose jis išryškina skirtumą tarp individualinės ir bendrosios maldos, kalba apie mišias kaip

palaimingiems vaisiams gauti“ (35 p.)

Antrame, kiek trumpesniame šios knygos skyriuje autorius kalba

apie mišių laiką, vietą, vartojamus įrankius. Trumpai supažindindamas su visų šių dalykų istorija, jis tiksliai, nors ir trumpai, paaiškina kiekvieno jų prasmę, paskirtį bei tarpusavio ryšį turtingoje mišių liturgijos visuomenėje.

Didžiausias ir išsamiausias „Amžinosios aukos“ skyrius yra tretysis. Čia kun. V. Piktorna, pradžioje trumpai metęs žvilgsnį į mišių apeigų istoriją, nuosekliai, vaizdžiai ir gyva kalba

atskleidžia skaitytojui mišių maldų ir apeigų prasmę.

Ne tik žodiniiais vaizdais, bet ir iliustracijomis veda mus žingsnis po žingsnio visus mišių aukos apeigų veiksmus, į lietuvių kalbą išvertęs duoda svarbesniųjų maldų tekstus, konsekracijos žodžius, laimimus. Jei pirmieji du skyriai ne vienam gal atrodys kiek sun-

Tuo, kaip minėta, pakartotinai jis pabrėžia šios knygos pastoracinį uždavinį. Po to seka paaiškinimai apie būdus mišiose dalyvauti. Šiose baigiamosiose pastabose autorius liet. katalikams iškalbingai perduoda viso naujųjų laikų liturginio sąjūdžio, Pop. Pijaus XII „Mediator Dei“ enciklikos ir paties Kristaus kvietimą — ateiti visiems prie Eucharistinės aukos stalo ir sąmoningai bei aktyviai dalyvauti nekrūvinėje Mūsų Viešpaties Aukoje. Pirmasis įspūdis, perskaičius kun. V. Piktornos „Amžinąją auką“ — tai prieš akis išsklaidęs tyras ir šviesus aukos altorius.

Kuklus paprastumas, didi pagarba Eucharistijos aukos paslapčiai ir kartkartėmis pro autoriaus žodžius prasiveržiantis entuziazmas mums kai ką pasako ir apie patį autorių.

Reikia prisiminti, kad kun. Vyt. Piktorna dar pačiam savo kunigo gyvenimo pavasary buvo priverstas pereiti ilgai užtrukusį kančios pragarą Dachau koncentracijos stovyklo-

DAR GALIMA ĮSIGYTI pavieniams pirkėjams (platiniojams nesigintiame dėl mažo tirimo kiekio)

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMA

Puiki dovana sveiktinai įvairioms progoms, tiems, kurie Lietuvos nėra matę, be to, ir mačiusiems gražus prisiminimas KAINA — \$5.00

“DARBININKAS”

680 BUSHWICK AVE.

BROOKLYN 21, N. Y.

IŠ KOVŲ DĖL LIVONIJOS (2)

Vėliavos lenkiasi prieš vadą

Vėliavos lenkiasi prieš vadą

● Lenko savo vadu nepripažįstame ● Radvila protestuoja, Katkus Livonijon atjoja ● Dėl ko Katkui sekėsi ir kas nesisekė? ● Kautynės prie Tartu ir Tallinno. ● Mano kariai jau valgo arklus ● Kas bus toliau?

-0-

Kai Zigmantas Vaza, Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius, įsikibęs laikėsi dar ir Švedijos karališko vainiko, jo dėdė Karolis, pats siekęs būti karalium, pasiryžo savo broliūną priversti jėga atsakyti Švedijos sosto.

Kovą pradėti parankiausia buvo Livonijoje, kur švedai jau buvo užėmę kai kurias Estijos žemes su Tallinno ir Tartu miestais. Čia pribuvo daugiau Švedijos kariuomenės 1601 m., atvyko ir patsai Karolis.

Tuo metu Livonijoje lietuvių ir lenkų kariuomenės nebuvo gausu. Jos reikėjo Ukrainoje kazokams raminti. Be to, kilo nesutarimų dėl kariuomenės vadovybės. Lietuviai nenorėjo pripažinti vyriausiu vadu lenkų hetmano Zamoyskio, nes laikė, kad šitame ruože, kuris buvo už Lietuvos į šiaurę, dera tik tai lietuviams vadovauti. Antra, tik tai lietuvių pastangomis Livonija buvo apginta nuo maskolių ir švedų. Lietuvių karo vadas Kristupas Radvila, vadinamas Perkūnu, pasipiktinęs Zamoyskio paskyrimu, išvadų atsiskakė ir išvyko į savo dvarą Lietuvoje. Zigmantui Vazai nieko neliko, kaip tiksliai šauktis

Jono Karolio Katkevičiaus ir jam pavesti kariuomenei vadovauti.

Kadangi Katkevičius dar pykosi su Radvilomis, tai sutiko Livonijon vykti ir pastoti švedams kelia, nors žinojo, kad tas uždavinys jam nebus lengvas.

KATKUS — ŠVEDŲ PABAISA

Jonas Karolis Katkevičius, trumpai vadinamas dar Katkum, buvo retų gabumų karo vadas — ūmus kaip ugnis ir judrus kaip vėjas; bet jam stigo geros kariuomenės ir jos aprūpinimo. Karalius tuo mažai rūpinosi ir lėšų nedavė. Katkui graužė širdį tas reikalas. Jis turėjo savo lėšomis kariuomenę aprūpinti. Daug jos negalėjo sutelkti — kokius 4—5 tūkstančius vyrų; bet jie buvo jam ištikimi ir savo vada tiesiog dievino. Buvo ir už ką.

Katkus pats būdavo su savo kariais šaltį ir alky,

LAWRENCE, MASS.

Prel. Pr. Juras dalyvaus bažnytinėse iškilinėse ir pokylyje, kurį ruošia šv. Jurgio bazilijonų parapija savo 50 metų sukakčiai paminėti.

Sekmadieninė šv. Pranciškaus parapijos mokykla darba pradėjo rugsėjo 18 d.

Kun. A. Klimas pradėjo dęstyti litaunistines pamokas.

Skautės po vasaros atostogų vėl sukruto darbui; joms vadovauja A. Dvareckienė.

Metinė parapijos vakarienė ruošama lapkričio 13 d. 6 val. vak.; vakarienę ruošia šv. Pranciškaus par. kolektočiai.

Palangos vasarvietėje šv. Mišios nuo rugsėjo 25 nebe-laikomos; jos būna tiksliai vasaros metu.

Sodalietės lapkričio mėn. ruošia naują vaidinimą.

L. Švenčionienė šv. Pranciškaus lietuvių bažnyčiai pavauko 3 albas, kurios buvo užsakytos Belgijoje; auką padarė savo mirusio sūnaus intencija.

Antanas Bagdonas mirė ir rugsėjo 20 palaidotas iš šv. Pranciškaus parapijos. V.S.

dalinosi visais nepatogumais, barė idūkes, rodos, žemėn prasmėgtų, ir atsileisdavo it maloningas tėvas. Mūšyje greitai suvokdavo, ką daryti visu smarkumu puldavo ir vesdavo savo karius drąsiai, be jokių svyravimų.

Jo vyrams tai patiko. Patiko ir Katkaus aukštas stomuo, tvirta laikysena, geležinė valia, ištvermė, kurios jis įkvėpdavo ir savo kariams. Tik tuo ir galėjo Katkus laimėti — ne savo kariuomenės gausumu.

Su anais 4 tūkstančiais vyrų 1603 pavasariop Katkus staiga pasirodė prie Tartu tvirtovės, ją apsupo ir priverstė pasiduoti.

Švedų kariai išėjo prieš Katkų su nuleistomis vėliavomis, o tie, kurie skubėjo dar tvirtovės gelbėti, buvo netikėtai užklupti ir išblaškyti. Nuėjęs prie Tallinno, Katkus ir ten švedus suplikė: mūšyje žuvo apie pusantro tūkstančio švedų karių. Visa jų kariuomenė turėjo trauktis už marių. Livonija tam kartui buvo apginta, o Katkus švedam pasirodė it kokia pabaisa.

JONAS K. KATKEVICIUS.

SOFIJA KATKEVICIENĖ. Kliesės skolintos iš "Kario"

KARALIAU, DUOK PINIGŲ ARBA... ŽŪSIU

Švedai buvo įgąsdinti Katkaus narsumo, bet jis pats žinojo, kad jo stiprybė nedidelė, nes "alkanas karys yra priešui taikyns". O jo kariuomenė tikrai alko, nes tuo metu Livonija buvo gana smarkiai priešių nuniokota ir apvalgyta. Pagaliau, samdytinei kariuomenei reikėjo atlyginti, o lėšų tam trūko. Tai buvo laikai kai Lietuvos ir Lenkijos bajorai jau

KATKEVIČIŲ giminė, kaip ir kiti didieji ano meto Lietuvos ponai, buvo priėmusi kalvinizmą, bet greitai ir vėl grįžo į Katalikų Bažnyčią. Jonas Karolis Katkevičius išauklėtas katalikiškoje dvasioje, buvo uolus, pamaldus ir gailestingas. Jisai kartu su savo žmona, Sofija Meleckaite, lenkų hetmano dukterimi, statė bažnyčias, globėjo vargšus ir rūpinosi švietimu. Jų pastatytos bažnyčios Kretingoje, Kražiuose, Skuode. Čia dedame Sofijos Meleckaitės-Katkevičienės paveikslą. Paveikslas yra iš Kretingos pranciškonų vienuolyno.

CRANBROOK—KULTŪROS ŽIDINYS PRIE DETROITO

VLADAS MINGELA

Prie pat Detroito yra Cranbrook kaimėlis, kuris turi didelės reikšmės visam Detroito gyvenimui. Pradžioje šio kaimelio plotas buvo tik 300 akrų žemės. Čia apsigyveno iš Anglijos kilusi George G. Booth (1864—1949) šeima. Jo žmona Ellen Scripps Booth tą žemę įsigijo 1904 m. Seniau šį vietovę vadinosi Bloomfield Hills, Michigan. Booth šeima pasistatė gražų namą ir pavadino Cranbrook, lietuviškai reikštų Gervijų upelis.

Booth šeima ėmė rūpintis ir švietimo bei kultūrinį įstaigų įkūrimu. 1927 m. George Booth įsteigė Cranbrook fondą, kuris aukas rinko ne tik Detroito, bet ir visoje Amerikoje. Pats fondo steigėjas davė ir gražių kultūrinių idėjų. Taip Cranbrook ėmė augti, atsirado mokslo bei meno mokyklų, muzėjų, pastatyti gražūs modernių formų rūmai. Dabar ten veikia šios mokslo bei meno įstaigos: Cranbrook mokykla, Kingswood mokykla, Brookside mokykla, Meno akademija, Gamtos mokslų institutas, Graikų teatras; be to yra Kristaus kančios bažnyčia, senasis Cranbrook namas, Cranbrook raštinė, studentų bendrabučiai — rezidencijos, tarnautojų ir darbininkų gyvenamieji namai.

Meno akademija

1920 m. čia atvyko Eliel Saarinen (1873—1950), Carl

Milles ir kiti menininkai — architektai. Jie padarė meno akademijai planus ir pateikė Cranbrook fondo vadovybei. Pati meniška statyba baigta 1942 m. ir įregistruota Michigano valstybėje. Nuo tada čia pradėjo važiuoti gabūs studentai, kurie studijuoja tapybą, skulptūrą, prietaikomąjį meną, praižybą, keramiką, audimą.

Prie akademijos prisiglaudė gana turtinga meno biblioteka su 10,000 tomų. Akademijai lanko 250 studentų ne tik iš Amerikos, bet ir iš kitų kraštų. Mokslo itin aukšto lygio, ir baigusieji yra pasižymėję menininkai.

Meno muzėjus

Čia didžiausią dalį užima modernūs menas. Dauguma šių kūrinių priklauso šiai akademijai baigusiesiems dailininkams. Nemaža vietos skirta keramikai ir skulptūrai. Turima ir klasikinės kūrybos, ypač gražus Oriento skyrius, turtingas ir Egipto skyrius.

Gamtos mokslų institutas

Cranbrook gamtos mokslų akademija įsteigta 1930 m., tačiau gražių architektūrinių formų rūmai buvo baigti tik 1938 m. Atskirose patalpose įkurtas ir gamtos muzėjus, biblioteka su 10,000 tomų. Puikiai įrengtos laboratorijos.

Taip pat yra ir observatorija su gana moderniu teleskopu, pro kurį gali pažvelgti ir lan-

buvo nustoję noro savo valstybę ginklu ginti, ir mokesčių tam reikalui mažai bedėjo. Tiek pats karalius, tiek ir seimas Katkaus kariuomenei lėšų neskyrė. Kareiviai tada ėmė plėsti, o lenkai visai patraukė namo.

Katkus vos bešilaikė Livonijoje lietuvių, kurių neužteko nė pilių iguloms sudaryti.

Tokioje sunkioje būklėje ir grėsmėje Katkus rašė karaliui 1604 m.: "Priešas vėl ruošiasi ir tikriausiai Livoniją nusiaubus... O mano kariai jau valgo arklus... Pamiršai mus visai, Jūsų Didenybe. Kareiviai kaltina mane, kad juos vargan įtraukiau, ir kuopomis sklaidosi. Užsidarysiu kurioje nors tvirtovėje ir verčiau žūsiu"...

Bet Katkus tvirtovėje neužsidarė ir nežuvo. Tai buvo tik grąsinimas karaliui, kad pinigų kiek išgautų. Tačiau karalių paveikė ne tiek gaudūs ir grąsinamieji Katkaus žodžiai, kiek tai, kad jo dėdė Karolis, pavytas iš Livonijos,

Švedijoje užsidėjo karaliaus vainiką (1604) ir rimtai ėmė ruoštis naujam karui.

Dabar jis ėjo į kovą su Zigmantu Vaza jau kaip Švedijos karalius. Katkui atėjo kiek pinigų, o švedai vėl atėjo į Livonijos krantus. (b. d.)

DARBO FRONTE

● James P. Mitchell, Darbo Departamento sekretorius, spaudos atstovams pareiškė, kad jis negalys tikrai pasakyti, ar atlyginimo kėlimas darbininkams pasireiškė infliacija, t. y. kils prekių kainos, brangs pragyvenimas ir mažės dolerio vertė. Tai pranašauti esą dar per anksti.

● Prezidentas D. Eisenhoweris jau pasirašė įstatymą, kuris nustato, kad nuo 1956 m. kovo mėn. darbininkai negali būti mokama mažiau kaip vienas doleris į valandą. Šis įstatymas palies apie milijoną darbininkų.

● Moterų darbininkų skaičius, palyginus su pernai, padidėjo pusantro milijono. Dabar moterų dirba 20 milijonų arba 31 procentas iš 65 milijonų darbininkų. Tokio didelio dirbančių moterų skaičiaus ligi šiol Amerikoje dar nebuvo.

● Bedarbių rugpiūčio mėn. buvo 2,237,000 arba vienu milijonu mažiau negu pernai. Potvynio palietose srityse bedarbių padidėjo 45.000.

● Stalių unija nukentėju-

JAMES P. MITCHELL. Darbo Departamento sekretorius.

siem nuo potvynio paskyrė 100.000 dolerių pašalpos. Nemažas sumas yra sudėjusios ir kitos unijos.

● Automobilų darbininkams išsikovojo garantijas, kad jiems atlyginimas bus mokamas ilgesnį laiką ir darbui sustojus, dabar to siekia kiti darbininkai. Dvi konservų dežūčių firmos jau pasižadėjo, kad nedarbo metu atlyginimas bus mokamas 52 savaites.

IŠ SKAUTŲ VASAROS STOVYKLŲ

Atlanto pakraščio skautai ir skautės šiemet turėjo dvi didesnes stovyklas: prie Putnamo rugpiūčio 27 — rugsėjo 4 "Dainavos" stovyklą ir prie Broktono rugsėjo 10—11 "Bangos". Antroji buvo skirta daugiau vyresniems skautams ir poilsiui bei sportui.

"DAINAVOS" STOVYKLA

organizavo Hartfordo skautai ir skautės. Buvo gauta graži stovyklavietė netoli Putnamo ant ežero kranto. Stovyklai vadovavo E. Putvytė ir jos pavaduotojas J. Benešius. Skautų stovyklos komandante buvo B. Bernotienė, maisto gaminimu rūpinosi Br. Jucėnienė drauge su vyresnėmis Waterburio skautėmis.

Stovyklautojai turėjo daug pašnekesių įvairiomis temomis. Stovyklą užbaigiant buvo paskelbta visa eilė skautų ir skaučių, kurie stovyklos metu įgijo aukštesnio patyrimo laipsnius. Nemažas skaičius davė įžodį; buvo praversti skautiško patyrimo, stovyklavimo ir lituanistikos kursai, taip pat sporto varžybos. Iš stovyklautojų buvo sudaryta 16 asmenų tautinių šokių grupė, kuriai vadovavo Marijošienė. Grupė pasirodė per du didžiulius laukus: Per stovyklos bendruosius laukus ypač pasižymėjo Wor-

cesterio vilkiukai ir New Yorko biteles.

"Dainavos" stovykloje visą laiką buvo apie 160 skautų ir skaučių, trečdalis iš New Yorko, kiti iš Hartfordo, Worcesterio, Waterburio, Elizabetho, New Haveno ir k. Savaitgaliais prisirinkdavo iki 230, ir nemaža svečių. Iš "Dainavos" stovyklos G. Penikas susuko filmą.

"BANGOS" STOVYKLA

buvo sutelkusi vyresnio amžiaus skautus ir skautes poilsiui ir sportui. Buvo sudarytos 6 tinklinio komandos (Bostono, Broktono, Hartfordo, New Yorko, Worcesterio ir Waterburio) ir tarp jų prarastos varžybos. Laimėjo Bostono komanda. Buvo taip suorganizuotos ir prarastos laiveliais plaukimo rungtynės; jas pirmuoju laimėjo Venckus. Iš vyrų plaukimo rungtynės laimėjo Ūselis, iš mergaičių — Mališauskaitė. Skersai ežerą pirmas perplaukė Minkaitis. Be to, stovykloje buvo suorganizuoti šokiai ir linksmas vakaras.

Stovyklautojus sudarė skautai vyčiai, vyr. skautės ir skautai akademikai, viso apie 110 žmonių. Stovyklai vadovavo R. Kezys ir jo padėjėjas G. Vildžiūnas. Buvo atsilankę ir kalbėjo prof. Vac. Biržiška ir prof. Vyt. Čepas. ar.

DĖL LIGONIŲ ĮVAŽIAVIMO Į JAV

Jau du kartu buvo rašyta apie perskirtų šeimų narių, likusių Vokietijoje ir sergančių ar sirgusių džiova, pastangas įvažiuoti į JAV pas savo šeimų narius. JAV Kongresas bei Senatas atkreipė dėmesį į šį opų reikalą ir jau buvo pradėję svarstyti naujo įstatymo priėmimą, pagal kurį galėtų įvažiuoti 1000 asmenų. Į šį reikalą atkreipė dėmesį ir prez. Eisenhoweris, š. m. gegužės 27 d. įteikdamas kongresui specialų pasiūlymą. To pasiūlymo 10-tam punkte kaip tik ir atkreiptas dėmesys dėl perskirtų šeimų, sirgusių ar sergančių džiova įsileidimo, tik su specialia garantija susirgimo atvejui J. A. Valstybės.

Daugelis senatorių ir kongresmanų taip pat tam pritarė, ir Juridinės Komisijos specialus komitetas jau dirbo dėl tam reikalui įneštų dviejų įstatymo projektų (S. 2113 ir S. 1794) subendrinimo, pagal prez. Eisenhowerio patiektą pasiūlymą. Tačiau, kaip senatorius James H. Duff viena me savo laiške rašo, "Nei S. 2113, nei 1794 alternatyvinio

įstatymo projekto Senatas, prieš nutraukdamas posėdžius rugpiūčio 2 d., nepriėmė. Kai Senatas sekančiais metais sausio mėn. vėl susirinks, tai šis reikalas bus toliau judinamas".

Senatorius Clifford P. Case viename savo laiške dar prieš Senato išsiskirstymą rašė: "Jeigu šiais metais nebus galimybės priimti (ligoniams įsileisti įstatymo — M. M.), tuomet sekančiais metais mes dėsime dar didesnes pastangas, kad tokio įstatymo priėmimas būtų įgyvendintas".

Iš tų laiškų matyti, kad šiais metais perskirtų šeimų klausimo išsprendimas yra atidėtas, tačiau nėra beviltiškas. Sekančiais metais jis bus vėl judinamas ir, reikia tikėtis, bus teigiamai išspręstas. Tik perskirtų šeimų nariai, Kongresui, ir Senatui sekančiais metais vėl susirenkant, turėtų vėl, kad ir pakartotinai, rašyti kongresmanams ir senatoriams daug laiškų, kad juos paveiktų atitinkama įstatymą priimti.

M. Musteikis (ELI)

IŠ VISUR

● Elenai Savickaitei-Prisiernikienei, bolševikų nužudyto kapitono Puknio žmonai, New Jersey įstaigos be jokių egzaminų pripažino gailestingosios sesers teises (Registered Nurse). Ji dabar dirba šv. Juozapo ligoninėje Paterson, N. J. Jai užskaitytas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus išduotas diplomai.

● Memingene, Vokietijoje, lietuvių choras, kuriam vadovauja muz. Budriūnas, rugpiūčio 13—14 d. aplankė Šveicariją. Su choru kartu važiuavo ir nemažas lietuvių būrys. Kelionę suorganizavo apylinkės valdybos pirmininkas kun. A. Bunga. Pirmiausia aplankė Zuerichą, Lucerną, toliau Ingebo-liu vienuolyną, kur apylinkės ligoninėse dirba per dešimtį lietuvių seselių vienuolių, atvykusių čia dar nepriklausomybės laikais. Toliau aplankė Maria Einsiedlen — Marijos šventovę, paskiau Naefels, kur gyvena daug lietuvių draugų — šveicarų.

● Jurgis Vazelis Melbourne, Australijoje, rugpiūčio 7, atėjęs į savo mylimosios australiškės tėvų namus, vietoje nušovė jos tėvą, sunkiai sužeidė motiną, du brolius ir, paleidęs šūvį į ją, pats vietoje nusišovė. J. Vazelis lietuviškame gyvenime nedalyvavo ir jau kuris laikas buvo pakeitęs vardą ir pavardę į australiškę. Buvusi mylimoji po trijų metų draugystės atsiskakė už J. Vazelio tekėti.

● Naujosios Zelandijos Lietuvių Bendruomenė rodo gyvą veiklą. Yra suorganizavusi biblioteką, rūpinasi jaunimu. Dabar telkiamas nuotraukų iš Zelandijos lietuvių gyvenimo. Norima padaryti didelį albumą.

● Šeštadieninei Maironio vardo lietuvių mokyklai Toronte vadovauja Julius Širka, kiti mokytojai: Zuzana Girdvainienė — I skyr., Elena Pusauskienė — II skyr., Marija Indrišūnienė — III skyr. Juozas Vasaris IV skyr., Julius Širka — VI skyrius. Tikybą pirmiesiems trimis skyriams dėsto Tėv. Rafaelis Šakals. O.F.M. vyresniesiems skyriams — kun. B. Pacevičius, kuris taip pat dėstys ir dainavimą.

● Aušros Vartų parapijos bažnyčia Montrealyje pašventinta rugsėjo 25 d. Šventinime dalyvavo Montrealelio kardinolas, vysk. V. Brizgys, daug aukštosios dvasininkijos, kunigų iš Kanados ir Amerikos. Novėną prieš šventinimą vedė kun. Grauslys. Išvakarėse įvyko koncertas, kuriame dalyvavo solistas Stasys Baranauskas, Zuzana Griškaitė ir muzikas Aleksandras Kučiūnas.

Ką tik išėjo iš spaudos

KUN. VYT. PIKTURNS

AMŽINOJI AUKA

MISIOS,
JŲ ESMĖ,
VAISIAI,
MALDOS
IR APEIGOS

200 puslapių, iliustruota. Tai pirmas didesnis bandymas lietuvių k. duoti gilesnį šv. Mišių aukos supratimą.

KAINA — \$2.00

Gaunama "Darbininko" administracijoje.

Ar žinai, kad

William B. Thomson, Amerikos Raudono Kryžiaus atstovas Petrapilyje, bolševikų praminam Leningrade, 1917 m. liepos—rugpjūčio mėnesiais bolševikams sušelpė davė vieną milijoną dolerių. Šiomis dienomis bolševikai irgi parodė "gerą širdį" amerikiečiams, nukentėjusiems nuo potvynio: Amerikos Raudonajam Kryžiui įteikė 25.000 dolerių. Žymiai didesnę sumą galima buvo surinkti už ano milijono procentus; gi tas milijonas bolševikus 1917 metais pastatė ant kojų.

"Naujienos" tais pačiais 1917 metais (nr. 285), džiaugdamiesiems bolševikų revoliucija, apie katalikus rašė:

"Jums jau ne vienoje šalyje rengiamos pakasynos ir gal neužilgo tas laikas, o jūsų nei pėdsako neliks."

Katalikų pėdsakai už geležinės sienos dar tiek stiprūs, kad susilaukia naujų vyskupų, o socialdemokratų veiklos nėra jau nė pėdsakų.

"Keleivio" redaktorius Michelsonas iš Bostono 1918 m. gegužės 31 Brooklyne viešoje socialistų paskaitoje, kurią surengė 19 kuopa, pareiškė:

"Jeigu mes gausime nepriimtiną Lietuvą sulys mūsų noro, tai katalikų vadai bus pakarti ant Gedimino kalno".

Kadangi jie tenai dar nekabo, tai kitas W. Michelsonas, iš Brooklyno ir iš "Laisvės" biuro, Demokratinės Darbo Tautos suvažiavime labai išgyrė J. Repečkos referatą, kurio mintys artimos 1918 metais pareikštom.

• Tautos Fondas Amerikoje dar 1918 metų pavasarį pardavinėjo Lietuvos vėliavėles, skatindamas jomis puošti namus. Tos vėliavos buvo "žalios, baltos ir raudonos spalvos su žigvaikiu viduryje". Vadinas, dabartinės lietuviškos Buvo naudojama Mažosios Lietuvos tradicinė vėliava: žalia, trispalvė tada dar nebuvo. balta, raudona.

Kaip kūrėsi lietuviai Brazilijoje

Ta pačią dieną būtume grįžę į Lietuvą

Šių metų lapkričio mėn. Brazilijos lietuviai rengiasi paminėti pirmųjų lietuvių atvykimą į šį kraštą. Pasinaudodami valdiška imigracija, atvyko tada apie 15.000 lietuvių.

Tarp 1925 ir 1928 m. kavos, ryžių, bananų plantacijų (fazendų) savininkai per savo agentus Lietuvoje sutraukė per 40.000 lietuvių.

Tais pačiais tikslais vyko ir kitų tautų žmonės iš Europos ir Azijos. Po 1927 m. europiečių veltui nebevežė, bet agentai patys surasdavo laivus ir ragindavo europiečius vykti į fazendas.

Šiandien lietuvių fazenduose nebėra. Greit iš ten jie persikėlė ir sudarė keletą lietuviškų kolonijų prie didžiojo Sao Paulo miesto. Vila Zelinoje yra per 600 lietuviškų šeimų, turi savo bažnyčią ir 5 mokyklas, kurias veda šv. Pranciškaus seserys.

Šiomis dienomis sutikau daug lietuvių, kurie į Braziliją atvyko pirmuoju lietuvių prigrūstu laivu. Čia, kaip ir Amerikoje, senelių laidotuvių dažnos; jie nusineša įdomias istorijas ir kapus. Kiek suspėjau, trumpai lankydama, tiek užrašinėju jų pasakojimus.

"Brazilai tingėjo dirbti dėl to vokiečiai, žydai ir italai fazendų savininkai traukė europiečius prie darbo ir taip patėisė fazendų padėti," — pasakojo Aleksas Radzevičius, kilęs iš Stakliškių parapijos, Alytaus apskr., fazenduose išdirbęs 18 metų. — "Vėliau, — sako jis, — man pasidarė geriau. Pradėjau dalintis fazendos pajamomis per pusę su savininku." "Gerai, sako jis, — jei kuris Brazilijos kunigas turėjo kantrybės mums padėti, bet tokių buvo nedaug."

Klausiau, kodėl lietuvių minios tada, kai Lietuva jau buvo laisva, sutiko išvažiuoti iš savo tėvynės.

Pasirodo, kad tada Lietuvoje buvo didelių pragyvenimo sunkumų. Nors ir buvo įvykdyta, žemės reforma, bet didesnėm šeimom buvo vargas. Buvo ir tokių, kuriems atrodė, kad Brazilijoje laukia jų laimė.

Agentai jiems daug pažadėjo, bet tikrovė virto karčiu nusivylimu, badu, daugelio

ankstyva mirtimi.

Iš kaikiurių fazendų buvo lengva pasitraukti, iš kitų — sunkiau. Pabėgėliai dažnai buvo gaudomi ir šaudomi. Jei spėjai įkelti koją į kitą fazendą, pirmosios savininkas jau negalėjo prisikabinti.

Pirmiau atvykę uždirbdavo tik 50 centų per dieną, daugiausia 1.50 dol., dirbant nuo tamsos iki tamsos. Maistą reikėjo pirkti kortelėmis, o kas norėjo fazendą palikti, tas buvo apskelbtas, kad pasidarė savininkui skolingas, kad tiek suvalges ir nesumokėjęs. Saskaitytos buvusios neteisingos. Dirbė ir valgė ilgą laiką, turėjo skolintis pinigų, kad atsisteigti savininkui. Tada jau buvo leista iš fazendos pasitraukti.

"Kaip tik atvažiuovome, tą pačią dieną būtume grįžę į Lietuvą, bet pinigų neturėjome. O dėl kontrolės, medicinos stokos plito ligos, daug žmonių sirgo. Keturi mano vaikai mirė kūdikystėje vienas paskui kitą", — skundėsi A. Radzevičius.

Atsirasdo ir tokių, kurie, Brazilijoje pagyvenę, rašė laiškus į Lietuvą ir kvietė kitus atvažiuoti.

"Užsirašėme ir mes ir kai atėjo dokumentai išvykome", — pasakoja našlė Kristina Sprindienė, kilusi iš Deveikių miestelio, Utenos apskr. Jos žentas veda krautuve, o du sūnūs ir duklė, visi gimę Lietuvoje, dabar gražiai gyvena Vila Zelinoje. "Kai pasiekėme Rio de Janeiro, mus sulaukė lageryje, bet aš nenusiminiau. Ponai mus sutiko, davė kavos, dešros, duonos, pieno. Laiveliu važiuovome iki fazendos. Pasirinkti, sako, kur gyventi.

Visi namai be lubų, kaip tvarteliai, viefoj grindų — smėlis, nei lovos nei stalo.

Vyras pakirto medžių, parinko lovoms žabų. Maistą davė žalia, o virti nebuvo kur. Ponai leido 3 dienas nedirbti, paskui padavė įrankius ir išvedė į laukus. Pradėjom rinkti kavą nuo medžių. Mokėjo 2 milu už maišą. Vanduo buvo labai prastas, užterštas. Daug mirė dezinterija. Mieste gal buvo koks daktaras, bet fazenduose nebuvo jokios medicinos priežiūros".

Kristina Springienė toliau pasakojo, kaip jie persikėlė į kitą fazendą, bet ten rado daug

negrų ir jiems nepatiko. Tada nuvyko į Sao Paulo. Čia vyras, neradęs kito darbo, pradėjo dirbti akmens skaldykloje, vėliau su vaikais pateko į audimo fabriką. "Kėlėmės iš vietos į vietą" — sako ji, — pagaliau į Vilą Zelina, nes čia kun. B. Sugintas jau buvo pradėjęs lietuviams bažnyčią statyti. Drąsus kunigas, nesibijojo aukų prašyti. Už dešimt centų prašydavo aukotojus į garbės lapą".

Šiandien palaidojom senelį Andrių Ambrozevičių, atvykusį į Braziliją 1927 m. valdiška imigracija. Seimoje buvo aštuoni žmonės. Jo duklė pasakojė: "Išvykome iš Lietuvos dėl esančių sunkumų. Žemės neturėjome.

Bet kai plantacijose atsidūrėm, motina ilgai verkė. Namas kaip tvartas Lietuvoje.

Pasisekė mums greit palikti fazendą ir persikelti į miestą, į Sao Paulo. Čia radome siaučiančią šiltinę, o kai nebuvo vaistų, kai niekas neskiepijo, mirė daug žmonių".

A. Ambrozevičiaus pasigenda visi Vila Zelinos giesmininkai. Jis per daug metų vesdavo bendrą giedojimą bažnyčioje, namuose prie numirėlio, kapi-nėse. Kai lietuvių dar neturėjo savo bažnyčios, A. Ambrozevičius eidavo giedoti į kitas bažnyčias, kur tik būdavo lietuviškos pamaldos. Ir dabar lietuviškoje bažnyčioje yra išlikęs bendras giedojimas.

Čia mirusieji turi būti palaidoti per 24 valandas. Jei valandos nepatogios mišioms, mirusiojo kūną atneša į bažnyčią trumpai maldai ir pašlakstymui. Po 5 metų mirusiųjų kaulai perkiami į kapų ir sudeginami. Jei giminės daugiau užmoka, tai mirusiojo palaikus palieka vietoje. Šiaip Brazilijos kapinės nepaprastai puošnios, pristatytą gražių marmuro, granito ar plytų koplytelių, aptverta gražiom tvorelėmis.

"Kai mūsų laivas pasiekė Brazilijos krantus", — pasakojo Monika Kleizienė, kilusi iš Birštono parapijos, Alytaus apskr., į Braziliją atvykusi 1926 m., —

"mus imigrantus uždavė karėvinėse, nes anksčiau atvykę lietuviai jau buvo pradėję bėgti iš fazendų.

Bet vistik naujų imigrantų aplankyti atėjo lietuviai, pasikalbėjo jie per tvorą ir padėjo pabėgti iš lagerio. Kai vedė į fazendas, anksčiau atvykusieji įspėjo, kad fazendų savininkai neapgaus. Bet kur eiti, jei nemoki kalbos.

Nuvykom į plantacijas, stojom į darbą ir greit apsipratom su gyvatėmis. Jos kybojo ant medžio, abu galu nuleidusios

Motina M. Aloyza, OSF Sao Paulo, Brazil

žemėn, o mes gyvenome kaip gyvulėliai tvarte, dargi be kunigo, be bažnyčios.

Vėliau išmokom išpažinties eiti iš braziliškos knygos. Kai lietuvis būdavo nakties sargyboje, mum sakydavo — bėkit šianakt. Ir bėgdavo lietuviai, savo maišus vilkdami".

— Dabar jau gyvename gerai, — sako M. Kleizienė. — Tik reikia, kad žmonės eitų vienu keliu, nes kai atsiranda daug kelių, susidaro naujų vargų.

Plantacijų gyvenimas dabar lieka tik prisiminimu. Lietuviai Brazilijoje dabar statosi namus, uždirba neblogiausiai, kai kurie turi net ir biznėlį, o seneliai gauna pensijos apie 15.50 dol. per mėnesį.

Prie parapijos yra gana veiklios vyrų ir moterų draugijos, jaunimo choras, ateitininkai. Vaikai eina į dideles parapijines mokyklas ir į 4 metų gimnaziją, kuri irgi parapijos žinioje.

Čia klebonauja kun. Pijus Ragažinskas, iš Lietuvos atvykęs 1936 m. Jo padėjėjas kun. Juozas Šeškevičius, prieš porą metų Romoje išventintas kunigu.

Lietuvių kalbos mokykla globoja seserys prancišketės, o

D. MIDDLETON (iš Cicero, Ill.) ir S. Perkins, protestantų misionierės Kintijoje komunistų buvo suimtos ir išlaikytos 4 metus už tariamąjį sabotazą. Šiomis dienomis paleistos.

joms padeda mokytojai: J. Kasiūnas, J. Valeikienė, G. Tereševičienė, A. Gudavičienė, B. Kazlauskienė, E. Antanaitienė ir H. Mosinskienė. Neseniai įsteigta lietuvių kalbos mokytojų taryba, kuriai pirmininkauja kun. J. Šeškevičius, sekretoriauja H. Mosinskienė. Kituose rajonuose veikia vargo mokyklos.

Čia pasakojama, kad Dievui baigus pasaulį sutverti, buvę

daug likučių. Jis tada visus lietuvius ir sumetęs į Braziliją. Dėl to šis kraštas ir esąs toks turtingas. Jei žmonės tomis Dievo dovanomis tinkamai naudotųsi, Brazilija susilauktų tikrai gražios ateities. Šiomet ji šventė 133 nepriklausomybės metus. Prieš 300 metų ją valdė Portugalija.

Chicago, Ill.

TELEPHONE:
DEARBORN 2-0819
TO PLACE
HELP WANTED ADS.
ASK FOR AD TAKER

HELP W. MALE

PRESS-MAN
COMBINATION
SIMPLEX MAJOR
Good rate and year around
work for competent man.
Apply:
J. S. PALUCH COMPANY
1800 West Winnemac

Immediate openings for

MEN
at
MUNTZ TV
for
PRODUCTION WORK

Steady employment, good wages, automatic increases.
Free life and hospital insurance. Good transportation.
1000 Grey St., Evanston
Employment Office open Sat. to noon.
For information call
Hollycourt 5-1800 or DA's 8-7002

HELP W. FEMALE

GIRLS & WOMEN
YOU ARE NEEDED AT

**A
D
M
I
R
A
L**

**ASSEMBLERS WIRERS
SOLDERERS**

Clean... Light... Sitting work in Small Parts Division
of our modern, well Equipped plant.

Steady Employment Good Wages

Apply at
4150 NO. KNOX AVENUE
Enter Knox from Montrose — 1 Block East of Cicero

LOOK
LISTEN
AND
LIVE!

**Civilian volunteer
plane spotters
needed now!**

Because of its limitations, radar is not enough to safeguard your country and community from a sneak attack by the Red Air Force. Volunteer civilian plane spotters are needed now in the Ground Observer Corps. Join now — contact Civil Defense today!

Keep your eye on the sky in the

**GROUND
OBSERVER
CORPS**

Call or write Civil Defense

NELAIMU pasitaiko ir tokiu, kad automobilis susiduria su lėktuvu ant... lygaus kelio (Soldier Summit, Utah).

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA, 1550 kilocycles
KIEKVIENA SEKMADIENI—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.
Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu:

**KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA
BRADDOCK, PA.**

TALARSKI FUNERAL HOME

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 Maple Avenue, Hartford, Conn.
Maloniai patarnauja lietuviams naujai įrūšiose patalpose,
prieinama kaina.
Tel. CHapel 6-1377

WINTER GARDEN TAVERN

Kabarcas

VYT RELECKAS savininkas

**Baras, SALE vestuvėms.
parengimams, susirinkimams, etc.**

1883 MADISON ST

Tel. EV 2-9586 (Prie Forer Ave. stoties, Ridge)

SPORTAS

VEDA ANT. BAGDŽIUNAS

New Yorko futbolo pirmenybių 1955—56 m. sezono I-jo ratu rungtynių tvarkaraštis.

Rugsėjo 18 d. Eintracht S. C. — Lietuvių s.k., Eintracht Oval.

Rugsėjo 25 d. Lietuvių s.k. — New York S.C., mūsų aikštėje.

Spalio 2 d. Newark S.C. — Lietuvių s.k., Farchers Grove.

Spalio 9 d. German Ungarians — Lietuvių s.k., Metropolitan Oval.

Spalio 16 d. Lietuvių s.k. — Minerva S.C., mūsų aikštėje.

Spalio 23 d. Swiss F.C. — Lietuvių s.k., Eintracht Oval.

Spalio 30 d. Lietuvių s.k. — New York Hungarians, mūsų aikštėje.

Lapkričio 6 d. Elizabeth S. C. — Lietuvių s.k., Farchers Grove.

Lapkričio 13 d. Lietuvių s.k. — Hoboken F.C., mūsų aikštėje.

Aikščių adresai:

1. Mūsų aikštė, New Farmers Oval, Middle Village, važiuoti Metropolitan traukiniu (Myrtle linija) iki galutinės stoties.

2. Eintracht Oval, Astoria, Long Island, važiuoti GG linija iki Queens Plaza ir Autobusu Steinway St. iki aikštės — 37 St. ir 20 Ave.

3. Farchers Grove, Springfield Rd., Union, New Jersey.

4. Metropolitan Oval, 57th St. ir Andrews Ave., Maspeth, L. I.

5. Schuetzen Park, Union City, N. J., Hudson Blvd. ir 32 St.

MELISE ROSS, aviacijos gen. S. O. Ross duklė, laimėjo regatos rungtynes, surengtas Potomac upėje, Washingtone.

SCHOOLS

COLUMBIAN
Evening High School
Classes Start Sept. 19th
7 to 10 p. m.
Men and Women

A distinctive Academic Evening School. Classes for Beginners and Advanced Students. Time saving instruction. Experienced Faculty.
ALL HIGH SCHOOL SUBJECTS
Chartered by the Board of Regents Approved by the Catholic School Board of New York City Accredited by the Board of Education of New York City.

DR. HERMAN E. MANTEL,

Principal

LOW TUITION FEES

Write or Phone for Booklet CN

189 E. 76th St., N. Y. 21, N. Y.

BUTTERFIELD 8-4455

The Only Catholic Evening High School in the City of New York

DISPLAY

\$2.00 SERVICE CALL
on any make Television Set
Phone: BE 8-2808. Ask for
NORMAN

PARKWAY TELEVISION
Authorized Admiral Dealer
8401 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.

SELL CATHOLIC CHRISTMAS CARDS

MAKE \$50 EASY IN SPARE TIME
Lovely New Religious Cards. Sell 21 for \$1.00. Make 100% profit. Write for Samples. Excelsior Greetings. 99 St. Andrew Place. Yonkers, N. Y.

The Carmelite Guild
Cardially Extends Invitation to
CARD PARTY BENEFIT
St. Patrick's Home
For the Aged
66 Van Cortlandt Park South
Bronx 63, N. Y.
FRIDAY, SEPT. 23
Subscription, \$1.00
Table and door prizes refreshments
Please bring cards.
Near Jerome Ave. Sub-Moshula
Pkwy. 231st Street Bus to
Saxon Avenue

NEW BOARDING HOME FOR
the aged at 30 Davis Ave. Rockville. Large spacious rooms, also private rooms to accommodate couples. Reasonable rates. Telephone Rockville, TREMONT 5-1011, Massack Memorial Home.

PRIVATE TEACHING LESSONS
INDIVIDUAL INSTRUCTIONS. English (Remedial reading, Grammar and Composition), Math (Arithmetic - Algebra). Elementary through Junior High. Reasonable Cost. INGERSOLL 2-8305.

CHINCHILLA BARGAIN
Must sell at once 3 pair and two females — for \$800 — Price includes all equipment. James O'Sullivan, 5833 Catalpa Ave., Ridgewood, N. Y. HE 3-0588.

HELP WANTED FEMALE

LADIES — Make money for yourself, church or club, making and selling costume jewelry. Easy to make large profit. Instruction free.
JIFFY CREATORS, INC.
418 Atlantic Ave., Brooklyn, N. Y.
MA. 4-7803.

Užsisakyk "Šv. Pranciškaus VARPĖLĮ"

DIRECTORY OF DISTINCTIVE SCHOOLS AND COLLEGES

CATHOLIC — DAY — BOARDING — MILITARY BOYS — GIRLS
COED — ELEMENTARY & PREPARATORY

ELIZABETH SETON SCHOOL, 1061 North Broadway, Yonkers 3, N. Y. Resident Pupils, Yonkers 9-4000; School, Yonkers 9-5900; Sisters of Charity; Mother Mary Berchmans, Directress; 200 Students; College Preparatory, Secretarial and Home Economics; Resident Students \$1600; Non-Resident \$500.

ACADEMY OF THE SACRED HEART OF MARY, Sag Harbor, L. I. For Girls only. Tel. 5-0087; Mother Thomas, Principal; 225 Students; Elementary and High School; Commercial Electives; Day \$250 and Boarding \$800.

ST. MARY'S VILLA ACADEMY TABLE ROCK — SLOATSBURG, N. Y. Boarding School for High School Girls Academic and Commercial Courses Affiliated with the University of the State of New York. Conducted by the Sisters Servants of Mary Immaculate Address Sister Superior Telephone Number Sloatsburg 32378.

LACORDAIRE SCHOOL, Upper Montclair, N. J. Ideal school for girls, Small classes, Sisters of St. Dominic, Montclair 2-10248. Accredited by Middle College Prep. and Elementary Departments. Music, Athletics, Drama, Typing, die State Assoc.

CALDWELL COLLEGE, Caldwell, N. J. A four-year Liberal Arts College conducted by the Sisters of St. Dominic. Accredited by Middle State Assn. Humanities, Sciences, Business, Music, Teacher Training, Library Science, B. A., B. S. degrees, Associate in Arts, in Gen. Secretarial, Catalogue: Registrar, Caldwell, N. J.

GEORGIAN COURT COLLEGE, Lakewood, N. J. Lakewood 6-0940; Sisters of Mercy; Sister Marie Anna, President; Sister Mary Giovanni, Dean; 250 Students; A. B., B. S. Degrees; Day and Resident; Tuition \$500; Board and Room \$750. Address, Secretary.

MOUNT ST. MICHAEL. A Country Boarding and Day School For Boys Within N. Y. City Limits Conducted by the Marist Brothers. Write for Catalogue or phone 4300 Murdock Ave. Bronx, N. Y. (66) Fairbanks 4-1400.

ACADEMY OF NOTRE DAME. Tyngsboro-on-the-Merrimack, Mass. Resident and Day School for Girls. Elementary and High School Departments. Conducted by Sisters of Notre Dame of Namur. Address: SISTER SUPERIOR. Academy of Notre Dame. Tyngsboro, Mass.

MARYMOUNT COLLEGE NEW YORK CITY

Conducted by the Religious of the Sacred Heart of Mary. Four years Liberal Arts, B. A.; B. S. Degrees. Accredited Information. Secretary: Marymount College, 221 East 71st St., N. Y. C.

ST. JOSEPH HILL ACADEMY

ARROCHAR PARK STATEN ISLAND 5, N. Y. Tel.: Saint George 7-1904 Conducted by the Daughters of Divine Charity. Chartered by University of the State of New York. Primary and Elementary Day School for BOYS. Primary, Elementary, Grammar and High School Boarding and Day for GIRLS

HOLY FAMILY ACADEMY

BAYONNE, N. J. Telephones HE 6-4447, FE 9-7341 A Day High School for GIRLS. Conducted by the Sisters of St. Joseph. Courses Academic and General with Commercial Subjects.

SAINT MARY'S ACADEMY LAKEWOOD, NEW JERSEY

Boarding & Day School for GIRLS. Pre. Primary. Primary and Elementary. Conducted by the Sisters of Mercy. Write for Catalogue "L" 250 Forest Ave. Lakewood, N. J.

OUR LADY OF VICTORY

SCHOOL OF NURSING
Benedictine Hospital Kingston, N. Y. Kingston 2-500. Conducted by Sisters of St. Benedict. Classes start in September Requirements. Accredited High School Diploma with two years of Science, 17½ to 35 years of age. Apply now for admission.

DISPLAY

PHOTOGRAPHY

WEDDING — CLUB GROUPS
Anniversary & Children Portraits
Specializing in Church Activities
— PHOTO-STAT SERVICE —

LUBECK

220½ E. Main St. Bound Brook
Ask for MR "L" ELiot 6-3598.

RODGERS TELEVISION
Guaranteed Service in Electronic Field 17 Years. Admiral, Crosley, Philco, RCA, Zenith, ETC.
\$300 plus parts.
406 East 78 St.
For prompt Service Call
LE 5-1920
Ask for Bob

CHINCHILLAS
HIGH QUALITY BREEDING
SACRIFICING AT \$250
PER PAIR AND UP
JA 6-0153

RELIGINIAI ATVIRUKAI
14 skirtingu progų atvirukai
\$1.00 Postpaid
Stusk pinigais ar money orderi:

Patey's
CARD AND GIFT SHOP
217 Boulevard, Dept "L",
Hasbrouck Heights, N. J.

Don't shop Around Town, Call
ROUND TOWN ROOFERS
Water-Proofing—Exterior Painting
REPAIRS OUR SPECIALTY
Leaders, Gutters, Shingling, Siding
Easy Time Payments
No Down Payment
Gedney 8-6158
Ask for "Bob"

LATIN ORCHESTRAS

Conducted by Arsenyio Rodriques. Available for weddings — Ball Rooms — and all social functions. For information phone Narciso H. Saavedrya 163 E. 116 St., N.Y.C. TR 6-4037.

CATHOLIC MEN AND WOMEN Do You Want to Work For God As Well As For Yourself?

Extension
Offers Permanent and Growing
The Leading Catholic Monthly
OPPORTUNITIES

To Catholic Men and Women Interested in Combining Their Sales Talents With a Vigorous and Vital Form of Catholic Action. We Have Openings For Full Time Representatives In the State of Connecticut.

Selling

Extension

By Rewarding, Spiritually and Materially
For Further Information Write:

T. M. Cunningham, District Manager

EXTENSION

Room 543 — 410 Asylum Street — Hartford, Conn.

RELIGIOUS VOCATIONS

DOMINICAN SISTERS OF THE PERPETUAL ROSARY

Cloistered, Contemplative Community forming a Guard of Honor for Mary, by recitation of the Rosary every hour day and night. Sisters also chant the Divine Office. Are engaged in making Vestments and other works of art. Apply to: Rev. MOTHER PRIORRESS, 14th and West Sts., Union City, N. J.

VACATIONS

SMITH'S ADARE MANOR

Box 52 Purling NY.

Tel.: Cairo 9-2467

Hot-Natural swimming pool.

Lawn sports, Good American

home style meals.

Innerspring mattresses.

Cold water, bicycles,

horses. Near Village and

catholic church. Reasonable

rates. Open during sept.

Write for booklet "L"

BUS. OPPORTUNITY

PAINT STORE & BLDG. EST. 34

YRS., Low overhead, income \$45,000

Yearly Selling Only Because Of

Illness. Sacrificing for \$25,000.

EV 8-1881.

55 Tompkins Ave., Brooklyn, N.Y.

WHOLESALE-RETAIL. Beverage,

Pick-up delivery, Established, Fully

equipped. Growing community. Call

Linden Hurst 5-3634.

AUTO PARTS, ACCESSORIES, AND

GAS STATION. With property and

living quarters, Excellent location on

Route 25. Priced right. Phone:

James Port 2-3994

CHINCHILLAS, 10 PAIR

Very reasonable

196 Charles St.

Staten Island 21, N. Y.

Gibraltar 8-2967

CHINCHILLAS

REASONABLY

PRICED

CALL FL 7-7599.

REAL ESTATE

MILFORD, PA. — Colonial house consisting of 15 rms. and baths, 4 furn. All year business, good locations, modern, convenient, mostly ion. Ideal for retreat house **CORCORAN HOUSE**, 109 Broad St. MILFORD 5131.

FLUSHING. One family detached, 8 rooms, 5 bedrooms, oil, 2 car garage 50x100. Excellent condition. Near Catholic Church & School \$15250. Flushing, detached brick, 7 rooms, 4 bedrooms, finished basement, with complete kitchen. Near Catholic School & Church. \$18500.

DUGAN, BROKER FL 9-2188

SULLIVAN COUNTY—Health Resort; \$35,000. Value for \$25,000. Hotel fully equipped, accommodates 38 persons. 5 acres. In Delaware River Valley. Pocono Mts. Near Erie Station, Post Office, schools, stores, camps, 3 Catholic. Owner ill, must sacrifice, leaving soon for Florida. Terms arranged. Ideal for retreat house. Write for appointment.

Lillian Coleman, Rep.
HARRY FOSS AGENCY
Port Jervis, N. Y.

RICHMOND HILL — 111-06 111 St., 30 x 116, good for professional, 6 rooms, old crystal chandeliers, sun porch, 20 ft. rear screened patio, modern kitchen, bath; finished basement, economical gas heat, garage, overhead doors, extras. Near catholic institutions. Price \$15,990. Phone VI 3-6454.

MERRICK — Cure of Ars parish and school, 8 rooms, 4 bedrooms, brick and stone front, attached garage, 75 x 100, storms, screens, fully landscaped, fireplace, walk to railroad, shopping. \$22,000. Near catholic school and church. Call FREeport 8-5735.

MASSAPEQUA PK. 4 Bdrms, 2 Baths, Large living room, dinette, kitchen, 2 bedrooms, stall shower, down; up, 2 twenty foot bedrooms, dressing room and bath, hot water heat, storms nad blinds attached garage, full basement, large plot, 1 year old, \$14,500. PY 8-6922.

REGO PARK. Resurrection - Ascension Parish, 3 bedrooms, finished basement, patio, near subway and R.R. Many extras. Call Illinois 9-0496.

REAL ESTATE

THE PELHAMS

"Nice Homes For Nice People" 30 minutes from Grand Central. 2 Fine Parishes. Highest Educational Facilities. All Listings. **RAYMOND W. MANEY** "I've Seen Pelham Grow" 570 Fowler Ave. PE 8-0897

QUEENS VILLAGE— 6 sunny rms., spacious living and dining room, enclosed porch, 3bedrooms, oil heat, garage, bus —door to subways and L. I. R. R. Incarnation Parish and school, 2 blocks public school. \$13,500.

FLUSHING, MURRAY HILL. Income of \$138.00 plus 5 rooms on title, house in excellent condition. Convenient neighborhood, walking distance to catholic school and church, principals only, must be seen, \$17,000
FL 9-0042

MT VERNON. Interacial Graham School. English stucco, 7 rooms, 1½ bath, excelent cond; new oil, gar, extras. Conv. low tax, \$18,900, near catholic institutions. Owner: MO 8-4109

DOBBS FERRY 5-bedroom House Dining room, kitchen, living room, fireplace, tile bath. Expansion fan in attic. ¼ acre of land. Rock garden and lily pond. Two-car garage. Near catholic school and church. Asking \$23,000. Owner Do 3-4939.

TOTTENVILLE—6½ rooms (3 bedrooms) and bath, furnished or unfurnished. Oil heat, near all transportation and stores. Residential Must be seen to be appreciated. In Catholic Area. TO 8-2283L—J.

HEMPSTED; W. Brick bungalow, 7 rooms, newly decorated. Convenient to all trans, schools, near catholic institutions. Extras, \$14,800. Owner, IV 6-5304.

HOLLIS—St. Pascal's parish; 7-room modern detached; 20-ft. living room 14-ft. dining room, 13-ft. kitchen, upholstered horseshoe breakfast nook, 3 bedrooms, finished basement, expansion attic; garage. \$15,000. Parish has started to build high school. Owner, 113-12 202 St. Hollis 4-5229.

LARGE BEAUTIFUL HOMESITE
240' average depth to winding brook.

106' frontage; 120' w. at rear.

1' to 2' top soil.

Large fruit trees, shrubs, plants. Forest trees along brook. New parochial school 3 blks; public school 4 blks. Select new homes in area. Ideal for retreat house. Roosevelt (midway between Hempstead and Freeport). \$10,000. Principals only. Phone FREeport 9-9729, day or evening.

HOLLIS — St. Pascal's parish, 3 bedroom house, shingled, 1½ baths, garage, plot 49 x 100, modernized perfect condition, convenient to all transportation, shopping and schools. Catholic High School under construction. Owner must sell. Principals only, price \$15,000, phone HO. 4-7096.

HOUSES FOR SALE PENNSYLVANIA. FIVE Room dwelling. All conveniences. 2 acres of ground. To close estate \$9,500.00. Situate at Greeley, Pike County, Pennsylvania.

FOUR (4) Room bungalow - breeze-way garage. New. To close an estate. \$9,500.00. Situate at Millford, Pike Co., Pa. Both Homes in Catholic Areas. Thos. A. Casey, Broker Matamoras, Pa.

DISPLAY

LET RALPH...
Upholster your chair \$35.00
Slip Cover for chair 17.50
Pulley Drapes up to 108 10.00
Chair Bottoms rewebbed and Retired 4.00
Ralph does his own work
Call after 6 p. m.

RALPH'S TA. 3-6548

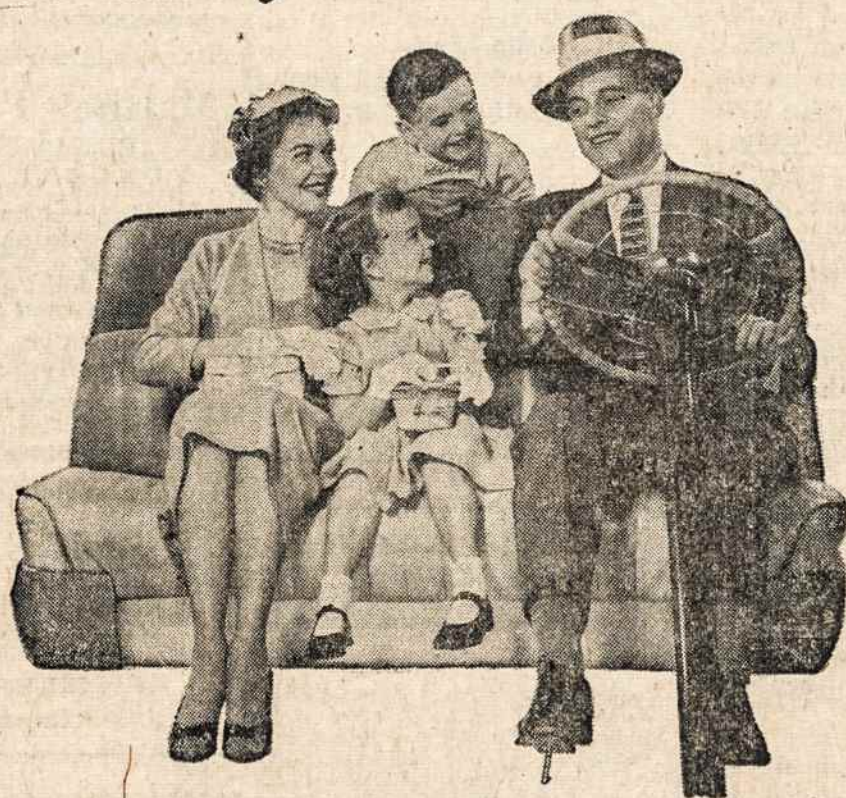
The Men's Sodality Of The **CHURCH OF ST. IGNATIUS LOYOLA** Invites you to hear **PROF. LOUIS F. BUDENZ** Lecture on "The Techniques of Communism" at

McKinnon Auditorium, St. Ignatius School 50 East 84th St., New York City Every Tuesday Evening at 8 P.M. September 13 Through November 8 All are welcome. Donation \$1.00.

Employment Agencies

GENERAL HOUSEWORKERS Immediately; sleep in; \$30—45 weekly. Saavedra Agcy, 145 E. 116 SA 2-7190.

You'll be glad you bought
your family shock absorbers!

(Through the Payroll Savings Plan)

What a grand and glorious feeling it is when you know that you and your family have a good thick cushion of money to protect you against sudden financial bumps!

Eight million others have that feeling of security! Do you? Why not follow their example and sign up to buy U. S. Savings Bonds through Payroll Savings? Here's how it works:

Automatic Savings

When you sign for the Payroll Savings Plan at your company's pay office, you just name an amount—a few dollars or as much as you like. After that, your saving is done for you—automatically.

The sum you named is saved for you out of each pay. Saved—and invested!

Profitable Investment

Yes, your savings are invested for you in U. S. Series E Savings Bonds—bought in your name. And because these Bonds earn good interest, your money begins piling up fast!

Big Money

In fact, if you sign for just \$3.75 a week, in 5 years you'll have Bonds worth over \$1,000 cash value! In 9 years, 8 months you'll have \$2,137!

So why not sign today for the Payroll Savings Plan? Or, if self-employed, invest in Bonds where you bank.

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĖS
AMERIKA, LBS ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
600 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Liet. Demokratų klubas

Brooklyne paskutiniame susirinkime nutarė likviduotis. Buves išd. Ed. Pavilionis surinkta 9 dol. sumą per teismą gražino aukotojams. Klubas pirmininkas buvo Konstantinas Gagas.

At-kų suvažiavime Hartforde be kitų garbingų svečių sutiko dalyvauti ir arkivyskupijos generalinis vikaras Right Rev. Mngs. W. J. Collins.

Dr. K. Ambrozaitis, tarnaujantis Amerikos kariuomenėje, rug. 26 d. su šeima grįžo iš Europos.

M. Slapšys

tarnybos reikalais lankėsi Los Angeles, Calif. Pasinaudodamas ta proga, taip pat aplankė ir Meksiką.

Maspetho liet. parapija

Šv. Pranciškaus III-jo ordino nariams maldų tridienis pradedamas spalio 2, sekmadienį, 4 v. p. p.

Šv. Vardo draugijos susirinkimas šaukiamas rugsėjo 30 d. 8 v. v. parapijos salėje.

Metinis bazaras prasideda spalio 7 d. Prašomi platinti knygeles. Galima bus laimėti stambias pinigines dovanas.

Mirė

Ona Poderienė 56 m., gyv. 84-04 109 Ave., Ozone Park, N. Y., buvo pašarvota Bieliausko įstaigoje, palaidota rugsėjo 26 d. iš Apreiškimo parapijos šv. Jono kapinėse. Paliko vyrą Kazimierą ir dvi dukteris: Adele ir Teresę.

Apreiškimo par. bažnyčioje spalio mėn. rožančius kalbamas 7:30 vakarais.

PRASIDĖJUS OPERETĖS CHORO DARBYMEČIUI

Po vasaros atostogų Operetės choras vėl kiekvieną penktadienį renkasi repetitiją. Vasaros metu, atpratęs nuo tvarkingo repetitijų lankymo, gal pradžio ir nelengva visiems susirinkti. Bet reiktų turėti prieš akis choro tikslą — per rudenį surepetuoti naujai parašytą operetę "Joninių burtais". Operetėje pilna liaudies papročių, daug naujų dainų, tautinių šokių ir baleto. Visa bėda, kad tikrai geram ir išpū-

IŠNUOMOJAMA 3 kambarių butas su visais patogumais kelių asm. šeimai. Kreiptis po 6 v. v. 135 Milford St., E. New York, Brooklyn.

VAKARIETĖS — jojėkės, išdaigų krėtos atvyko palinksinti rytiečių New Yorka, Madison Square Garden.

Lietuvių namų savininkų skaičius auga

Redakcijoje atsilankė žinomas Brooklyno lietuvių veikėjas P. Mačiulis, kad praneštume, jog spalio 8 bus Lietuvių Namų Savininkų Draugijos banketas. Ta proga teko iš jo pasiteirauti ir apie pačią jo vadovaujamą draugiją.

Nuo kada draugija veikia?

Lietuvių Namų Savininkų Draugija veikia nuo 1935 spalio. Nuo pat įsikūrimo jai tebe pirmininkauja J. P. Mačiulis. Draugijoje yra apie 150 narių. Nariai tik lietuviai namų savininkai. Daugumas senieji ateiviai, bet dabar daugiau įsirašo ir naujųjų. Susimoki 2 dol. metams mokesčio ir narys. Už tai jis gauna nemokamai patarimus dėl namų valdymo, nuomojimo, pirkimo, pardavimo. Pasitaiko, kad narys nesidomi draugija ir nesirodo. Bet kai tik iškyla jam pačiam kokis reikalas, tai tuojau ir atneša nario mokestį.

Kiek lietuvių gali jau New Yorke turėti savo namus ir kur jie daugiausia kuriasi?

Bus jau apie tūkstantis. Pradėjo namelius įsigyti nuo Williamsburgo, paskui traukė į Ridgewoodą. Dabar jau bėga ir iš East New Yorko. Daugiausia šiuo metu įsigiję namus Queens, apie Cypress Hill. Gana daug pagedauja pirktis apie Forest Park, nes ten geras susisiekimas, patogų ištrukti į gamtą. Tuo keliu kilnojosi ir viešiečiai namų savininkai, kurie bėgo iš rajonų, kai juose įsikūrė daugiau neramių žmonių.

Ar sąlygos namus įsigyti

dingam šios operetės pastatymui reikia daugiau dalyvių, negu dabar chore esama.

Todėl Operetės chorui nelieka nieko kito, kaip šiuo keliu kreiptis į visus tuos, kurie dar neužmiršo ir neatstūmė lietuviškos dainos. Juos visus kviečiame stoti choran dabar, kai darbas prasideda. Užsirašyti galima choro repetitijų metu, 8 v. v. penktadieniais Piliečių klube, 280 Union Ave., Brooklyne.

Tačiau mums reikia ne tik choristų. Neseniai susidarė tautinių šokių grupė iš pačių choristų. Dabar kviečiame į ją daugiau naujų narių, kurių uždavinys būtų tik atlikti tautinius šokius. Aišku, jeigu norės, jie galės ir chore dainuoti, bet tas nebūtina. Šokėjų repetitijos irgi būna penktadieniais 7 v. v. toje pačioje vietoje.

Taigi, Operetės choras laukia talkos iš Brooklyno ir New Yorko lietuvių. **Julius Jacyna.**

lengvėja ar sunkėja?

Dabar yra daugiau norinčių pirkti nei parduoti. Kitaip buvo depresijos metais. 1932—7 parduodamų namų buvo daugybė, o nebuvo pirkėjų. Kas tada įsigijo namus, dabar jų vertė dvigubai trigubai didesnė. Namų kainos dabar gana iškeltos ir stovi maždaug vietoj. Jų tolesnis kilimas ar smukimas priklausys nuo to, kaip plėtosis ūkinis gyvenimas; jei pasitaikytų depresija, kainos ir namam ir butam smuktų.

Pirkimo sąlygos yra taip sutvarkytos, kad trečdalis pinigų reikia jau turėti namą perkant. Kitus du trečdaliu duoda patalpos bankas. Tačiau bankas atsivėlgia, kiekvieną pirkėją individualiai, nustatydamas patalpos dydį ir jos gražinimą — kiek asmuo uždirba, kokio jis amžiaus, kokio jo šeima didumo, koks pats namas. Jei asmuo jaunesnis, tai jam ir išimokėjimo sąlygos lengvesnės; jei jau senesnis, tai jis turi turėti kartais iki pusės perkamo namo kainos.

J. P. Mačiulis ir tarpininkau-

DARBININKŲ 40 METŲ GIMTADIENIO, įvykusio rugsėjo 19, svečių dalis. Pirmoje eilėje iš kairės: T. M. Stepaitis, vyr. redaktorius S. Sužiedėlis, vienuolyno viršininkas T. J. Liauba, Gen. konsulas J. Budrys, T. L. Andriekus, LB Tarybos pirm. J. Šlepetys; antroje eilėje iš kairės: P. Jurkus, A. Sabalis, T. A. Prakasas — Darbininkų administratorius, prof. J. Brazaitis, T. Pr. Gedgaudas — spaustuves vedėjas, K. Brazauskas, A. Salčius, E. Polmanas. Nuotr. V. Maželis

ja namų pirkimui bei pardavimui. Jam pasisekė jau gražų būrelį lietuvių padaryti namų savininkais.

Kur vedamas Brooklyno Piliečių klubas

Prieš keletą mėnesių klubo susirinkime buvo iškelta valdybos netikslė veikla, buvo nurodyti konkretūs faktai kurie kenkia sėkmingai veiklai. Tačiau, valdyba pasistengė susirinkimą įtikinti, kad tatau esą tik prasimanymai ir netiesa. Esą šių klausimų kėlėjai nori tik "valdžios".

Dabar galutinai paaiškėjo, kad keliamieji klausimai nebuvo pramanyti. Ir štai faktai:

1) Klubui valdžios organai galutinai atsisakė duoti leidimą šokiams, viešiesiems rengimams, pobūviams ir t.t.;

2) Klubo lankytojų skaičius sumažėjo; biznis, užuot davęs pelno, duoda nuostolių;

3) Policijos leidimų išdavimo skyriaus teisme įrodyta fotokopijomis, kad klubo pirmininkas K. Kreivėnas (Ch. Keivin) yra net keturis kartus pasirašęs po komunistų kandidatų (rinkimų metu) sąrašais;

4) Klubo vedėjas J. Zakarauskas pripažino, kad laikraštis "Laisvė" yra prokomunistinis ir kad šio laikraščio parengimai yra klubo patalpose garsinami;

5) Yra žinių, kad kaikurie vadovybės nariai priklauso subversyvinei organizacijai, kuri yra įrašyta į subversyvių organ. sąrašus ir, valdžios paskelbta viešai.

Ir ko daugiau bereikia? Yra aišku, kad dalis klubo

IEŠKOMAS

Martinkus Liudvikas, sūnus Ferdinando, gimęs 1909 m., gyvenęs Vokietijoje, Frankfurto apyl. Paieško sesers Eugenia ir Adelė. Pranešti: Mrs. Juškienė, c o Francisca Fathers, 32 Rusholme Pk. Cr., Toronto, Canada.

PARDUODAMAS

namas su neseniai įsteigtu alaus, degtinės ir valgių bizniu. Namas ir biznis geram stovyje: pirkėjas galės netik pragyventi bet ir sutaupyti pinigų. Norintieji pirkti kreipkitės:

J. Vastūnas
Tel.: Virginia 8-2239

GREITAI PARDUODAMAS

mūrinis namas. Apačioj krautuvė ir 3 kambariai, 6 kambariai viršų; rūšis. Naujai pertaisyta. Kreiptis:

Mrs. J. Pelkus
127—21 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
Tel.: Virginia 8-2283

BOSTONO ŽINIOS

H. Truman,

buvęs JAV prezidentas, spalio 6 atvyksta į Bostoną pasakyti kalbą, pradedant žydų fondo vaju.

Lietuvių Kultūros

klubas spalio 16 International instituto patalpose rengs mišrusioj dail. P. Kiaulėno minėjimą. Kalbės dr. M. Gimbutienė ir dail. V. Vizgirda. Meninę dalį išpildys V. Barnienė ir H. Strolia.

Automobilių rudeninė

inspekcija Massachusetts valstybėje turi būti padaryta spalio mėnesį. Lapkričio 1 neturintieji inspekcijos ženklelio bus keliuose policijos gaudomi.

Dalyvavo maldininkų keliuonėje

Bostono arkivyskupas Richard J. Cushing rugsėjo 11 surengė arkivyskupijos vaikų maldininkų keliuonę į Fatimos Marijos šventovę Pranciškaus Ksaverio vardo vienuolyną, Holliston, Mass. Dalyvavo SYO, skautai ir kitos vaikų bei jaunimo grupės — apie 6000 keliauninkų. Procesijai vadovavo pats Bostono arkivyskupas, o giesmės grojo šv. Petro parapijos benas.

Dalyvavo minėjime

Šiais metais Bostonas atšventė 325 u. įsikūrimo jubilėjų. Iškilmės įvyko rugsėjo 17 Faneuil salėje. Iš ten miesto majoras ir kiti žymūs pareigūnai rikiuotėje eisenoje nuvyko į Boston Common. Pažymėtina, kad šiai eisenai maršus grojo šv. Petro parapijos benas ir šv. Vardo draugijos benas iš West Roxbury, Mass.

Nemalonus sutapimas

Mečišlovas Kavaliauskas, gyvenęs Dorchester, rugsėjo 22 d. vakarą įėjo į gerimų parduotuvę. Tuo laiku kaip tik krautuvė buvo užpulta dviejų banditų. M. Kavaliauskas buvo apiplėštas ir uždarytas kartu

su krautuvės savininku į šaldytuvą. Banditams bėgant laukan, krautuvės savininkas, prasidareš šaldytuvo duris, metė į juos alaus butelį. Butelis pralėkė pro šalį, o atsisukęs banditas krautuvės savininką nušovė ir pabėgo. Atvykusi policija M. Kavaliauską rado teikiantį pirmąją pagalbą mirtinai sužeistam krautuvės savininkui.

Piano pamokos

Komp. Jeronimas Kačinskas, gyvenęs 440 E. 6-ta gatvė, po vasaros pertraukos vėl pradėjo darbą savo piano studijoje ir priima naujus mokinius.

Stasiui Griganavičiui

rugsėjo 20 Carney ligoninėje dr. S. Mikal padarė sėkmingą operaciją.

Dr. S. Jasaitis,

nors yra išlaikęs egzaminus savarankiškai praktikuoti mediciną, pasiliko ir toliau dirbti Carney ligoninėje bei specializuotis vidaus ligų gydyme. Ateinančią vasarą mano atidaryti kabinetą So. Bostone.

Balfo 17 sk.

Romuvos parke rengtoji gegužinė visais atžvilgiais gerai pavyko.

Stephen Bredes Jr. ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.
Brooklyn, 8, N. N.
Tel. APlegate 7-7083

SCHOLES BAKING, Inc.

V. Lukas — vedėjas
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Lietuviška duona — geriausia duona. Mes kepame duonas, pyragus ir pyragėlius pagal visų skonį. Toliau, ypatingai pyragai vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmingoms progoms. Užsakymai išpildomi kogeriausiai. Išejojame ir krautuves privačius namus.

William J. Drake Dragūnas

LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAmajca 6-7272

BOSTON, MASS.

BARASEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME

254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. Andrew 8-2590

WAITKUS FUNERAL HOME

197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermentims dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemlausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir kitus miestus.
Reikale šaukiete: Tel. TR 6-6434

Tonikas viduriam

Čia yra naminė gyduolė: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirkšimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šurpuliavimo, persilimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja \$4.00.

Alexander's Co.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.
Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamutojas
MODERNISKA KOPLYCIA
423 Metropolitan Ave.
Br oklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS ŠALINSKAS

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laiduves
Koplyčios nemokamai visos miesto dalys; veikta ventiliacija
Tel. Virginia 7-4499

Tel. APlegate 7-0349

TELEVIZIJOS ir RADIO TAISYMAS BANGA

340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y.

Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).

Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.

Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto

RCA Instituto, New York.

Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. pirmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.